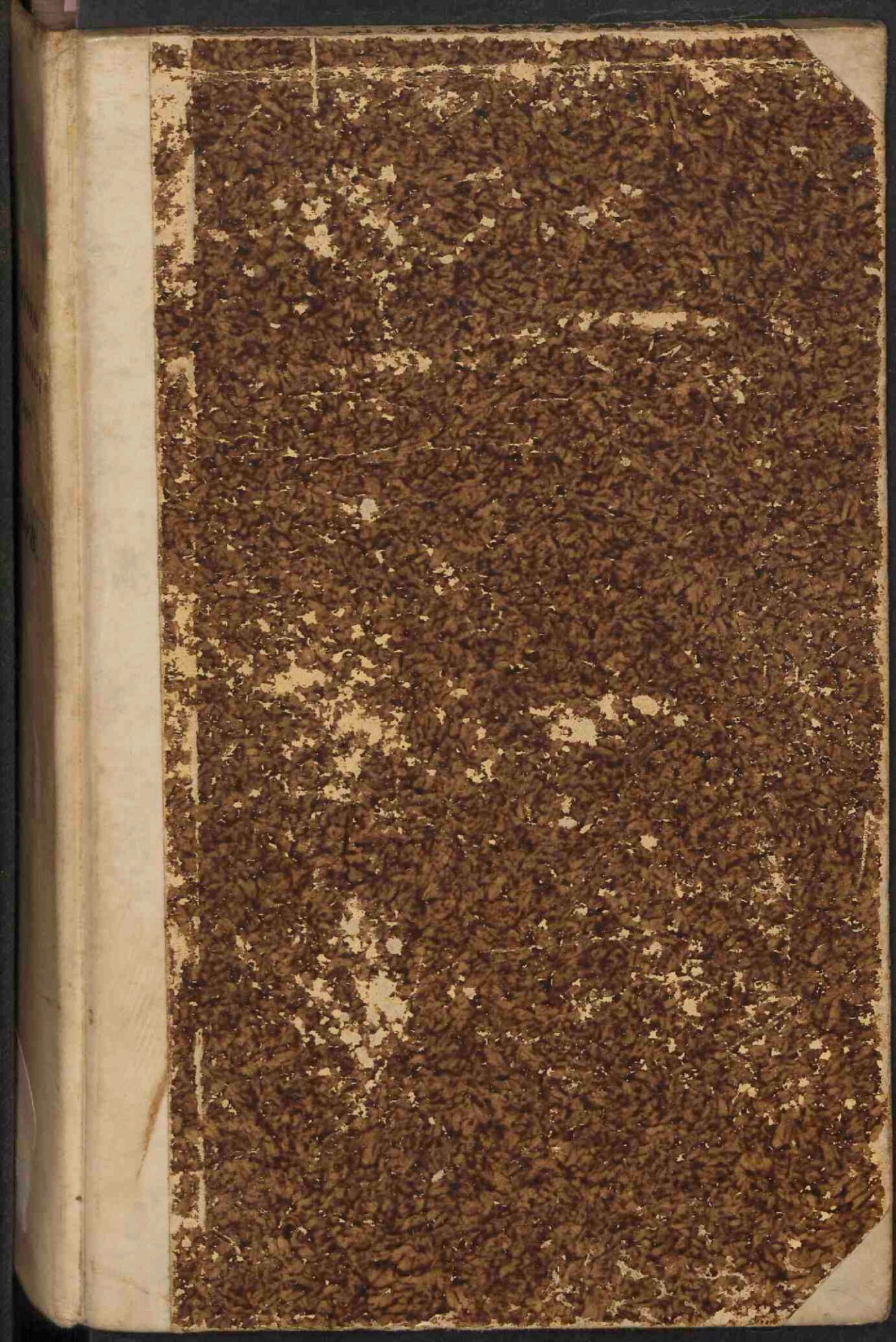

Specimen juris publici sistens quaedam de historia et theoria mandati in regiminis forma repraesentativa

<https://hdl.handle.net/1874/324465>

Doctrina Miscell.

Quarto. n°. 192.

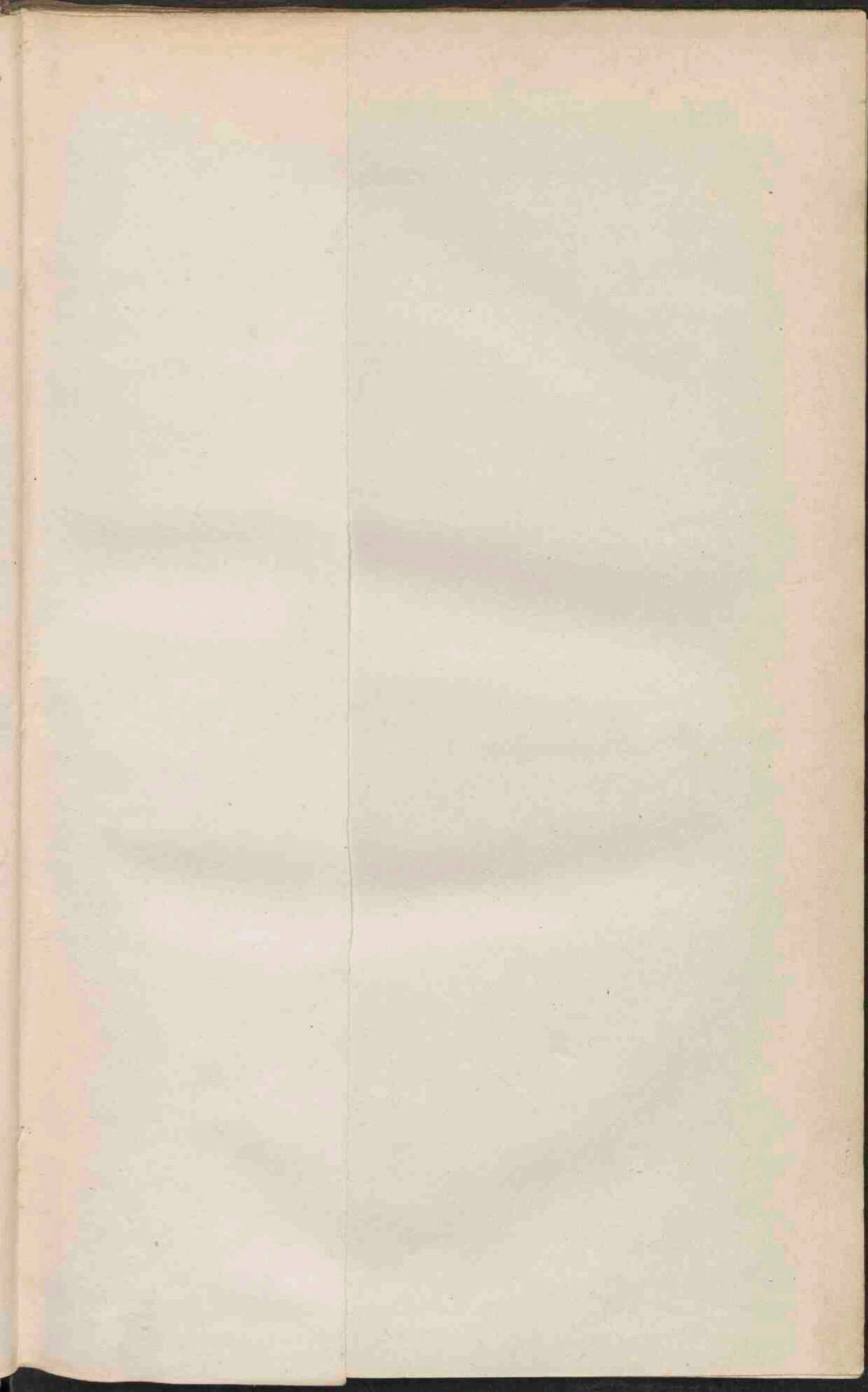
RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

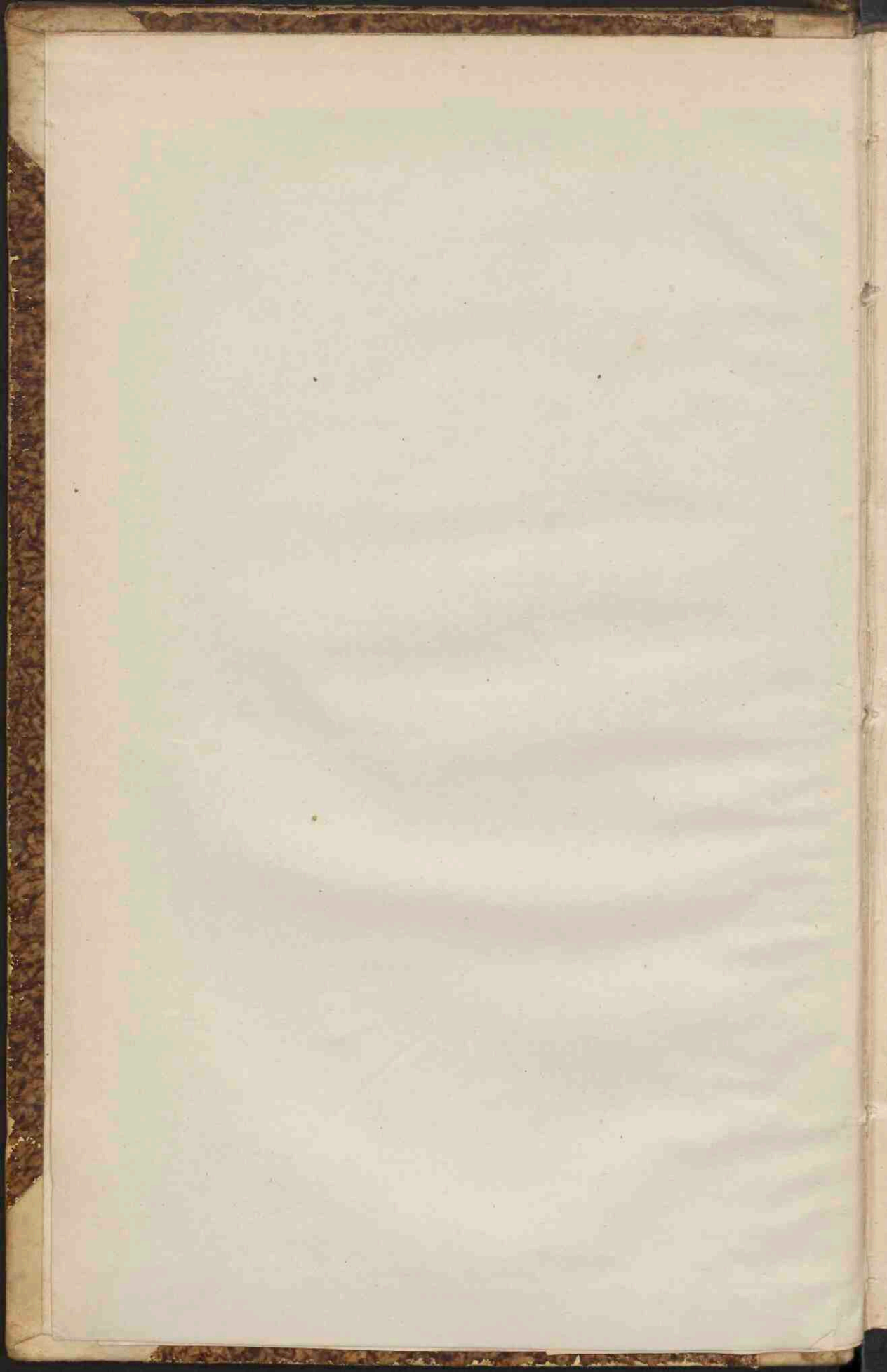

2449 446 4

1. Huydecoper *van Maarsseveen*, J. De historia et theoria mandati in regiminis forma repraesentativa.
2. Tex. C. J. A. den. De causis criminum.
3. Rollink, B. C. Quaestiones ex jure hereditario desumptae.
4. Walckren, C. J. A. den. Quaestiones juris civilis et criminalis.
5. Dyk, L. C. D. van. Spec. continens historiam inquisitionis in delicta.
6. Fromberg, P. F. H. De connexione inter plantarum vitam et partes constituentes.
7. Andel, C. van Es van den. De endo. carditide, acuta.
8. Rambonet, T. L. De iis, quae recentiori aetate circa decimarum abrogationem acta sunt;
9. Rappard, H. A. van. De excusatione testimonium dicendi in judiciis eorum, qui propter manus professionem vel legitimam necessitudinem arcanorum sunt ~~depositarii~~ depositarii.
10. Herbeck, P. J. G. De fide in causa criminali testibus qui dicuntur famosis, habenda.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

SPECIMEN JURIS PUBLICI

SISTENS QUAE DAM DE

HISTORIA ET THEORIA MANDATI IN
REGIMINIS FORMA REPRAESEN-
TATIVA.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS
RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS
RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

RESEARCH IN THE HISTORY OF ARTS

SPECIMEN JURIS PUBLICI

SISTENS QUAEDAM DE

**HISTORIA ET THEORIA MANDATI IN
REGIMINIS FORMA REPRAESEN-
TATIVA,**

QUOD

FAVENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

BERNARDI FRANCISCI SUERMAN,

MED. DOCT. ET PROF. ORD.

NEC NON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU

ET

NOBILISSIMAE FACULTATIS JURIDICAE DECRETO,

PRO GRADU DOCTORATUS

SUMMISQUE IN

JURE ROMANO ET HODIERNO HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

IN ACADEMIA RHENO - TRAIECTINA

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

JOANNES HUYDECOPER VAN MAARSSEVEEN,

AMSTELODAMENSIS.

DIE III M. MAJI A. MDCCCXLVII, HORA II.

TRAJECTI AD RHENUM,
APUD KEMINK ET FILIUM, TYPOGR.

MDCCCXLVII.

PARENTIBUS OPTIMIS
CARISSIMIS

SACRUM.

FRAGMENT

PALATIUS OPTIMIS

CALISSIMIS

The text in this section is extremely faint and illegible, appearing to be a list or a series of entries. It contains several lines of text that are difficult to decipher due to the low contrast and fading of the ink. Some words are barely visible, but the overall structure suggests a formal document or a collection of records.

PRAEFATIO.

Cum mihi Academiae mox valedicturo, non parvam utilitatem asserere videretur accuratior nonnullorum argumentorum investigatio, consilium cepi quarundam quaestionum explicandarum. Inter illas primo loco materiam ex Jure nostro Publico, a Viro Clar. VREEDE mihi oblatam, tractandam sumsi, theoriam mandati in Regiminis forma Repraesentativa, in qua elaboranda in tam latam disquisitionem incidi, ut jam fines solitos quaestionis transgressus esse viderer.

Sic factum ut, cum non mihi liberet aliud argumentum eodem modo elaborare, coactus sim, mutato proposito, hancce disquisitionem in speciminis formam redigere.

Lectorem benevolum (si ullum libellus invenierit) etiam atque etiam rogo, ne nimia severitate utatur memorque sit me juvenem juvenilia dedisse.

Et nunc me ad te converto, Pater optime! Vereor ut verba invenire possim ad animi mei sensus exprimendos. Scio autem, iis non opus esse, ad te certiozem reddendum, me te diligere et maximopere venerari; mihi tamen revera magna voluptas est hocce temporis momento, quo nova vitae periodus mihi aperitur, gratum tibi meum animum testari, pro paterna sollicitudine et cura, quibus me, ab uxore carissima, matre mea optima adjutus, inde a teneris amplexus es, quibus studia mea direxisti, virtutis viam mihi monstrare non desiisti. Nunc, quum jamjam vitae civili inmiscere me coactus et vires non solummodo in meam ipsius sed et aliorum utilitatem intendendas vocatus ero, quantopere majori tua prudentia et experientia, quae hucusque mihi tanto fuerunt praesidio, indigeam, nunc tandem melius persentio. Ne igitur eas mihi deneges, oro, precor.

Deus O. M. te et Matrem dilectissimam incolumes et felices praestet per longam annorum seriem.

Sed et plurimum me tibi debere, Vir Con-

sultissime DE RAADT, quem praeceptorem optimam, amicum integerrimum habere mihi contigit, hic pronunciare volo. Tu per septem fere annos, optimis ad bene vivendum praeceptis, et verae humanitatis sensu me imbuere studuisti. Quare si unquam quid boni praestare mihi licuerit, id sine dubio, magnam partem salutari tuae institutioni tribuendum erit.

Utinam nunquam hujus immemor inveniar. Sit vita tibi prospera et quoad fieri possit felix. Sis, quaeso, juveni et viro amicus, qualis puero et adolescenti fuisti.

Lubenter etiam hancce opportunitatem arripio, ut tibi, Vir Clarissime VREEDE, promotori aestumatissimo, gratum significem animum, pro singulari benevolentia qua me, quoties te adirem, excipere, ubi errassem, monere, quae minus clara mihi apparerent, explicare voluisti. Horum de me meritorum caram mihi gratamque semper futuram esse memoriam, persuasum tibi habeas.

Neque Vos, Clarissimi DE BRUEYS, HOLTIIUS et ACKERSDYCK, viri spectatissimi, silentio praetermittere sineret egregiae institutionis recordatio, quae quantum utilitatis et delectationis mihi adtulerit, non satis effari possum.

Et quid vobis dicam, quos amicos conjunctissimos integerrimos in hacce Academia

habere mihi licuit! Quam tristis mihi sit necessitas vobis valedicendi, verbis reddere non possum.

At si dura sors consuetudine vestra nunc jam me privat, amicitiam vestram mihi auferre numquam valebit.

Gratum et jucundum usque ad vitae finem mihi erit, dulcissimas recordari horas, quas vobiscum, in diversis collegiis, vel in Utile Dulci, vel in eo, cui symbolum Themis, vel in Senatu Veteranorum peregi. Nec Vos, qui mihi, quamvis nullius collegii sodalitate, amicitiae tamen non minus arctiore vinculo cari estis, me vestram memoriam amissurum, vel amicitiam minoris facturum credatis. Vivite omnes felices — Valet.

SPECIMINIS CONSPECTUS.

De Ordinibus Gelriae. . . . . p. 2—9.
De Ordinibus Frisiae. . . . . » 9—15.
De Ordinibus Hollandiae. . . . . » 15—27.
De auctoritate Collegiorum municipalium. . . » 27—32.
De mandatis eorumque abusu. . . . . » 33—38.
De Slingelandii Idsingae Luzacii querelis. . » 39—43.
De mandati theoria ex recentiorum politico-
rum sententia. : : . . . : . . . . » 44—52.
De Legibus Imp. in patria nostra inde ab anno
1795 promulgatis, deque necessitudine quae
Jure Publ. novissimo, inter committentes et
delegatum intercedit. . . . . » 52—63.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM 1630 TO 1800
BY
JOHN B. HENNING

VOLUME I
1630-1700

THE CITY OF BOSTON
FROM 1630 TO 1700
BY
JOHN B. HENNING

VOLUME I
1630-1700

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM 1630 TO 1800
BY
JOHN B. HENNING

Inter argumenta Juris Publici digna, quae accuratius examinentur, censendum mihi videtur vinculum, quo in regiminis forma repraesentativa, quae dicitur, delegati et committentes tenentur.

Hoc vinculum quum et electione, et tempore definito ad quod fit electio, et mandato constet, ultimum sumsi, de quo, praecipue ratione habita status antiqui patriae nostrae, paula animadvertenda viderentur.

Cum vero longius foret atque hujus disquisitionis fini minime congrueret, Ordinum, tam Generalium, quam diversarum provinciarum historias enarrare, mihi proposui, tum quarundam illarum, nempe Gelriae, Frisiae, Hollandiae, tum Generalium Ordinum incrementa, breviter memorare et in naturam potestatis illorum Collegiorum inquirere.

Non igitur continuam historiarum seriem necesse volui, sed solummodo ea referre facta

institutaque, quae momentum aliquod in Ordinum Collegia exercuerint. Et jam statim nobis fontes inspicientibus apparet, Ordines diversarum civitatum longe antiquiores quam Generales habere origines. — Prima mentio Ordinum fit sub comitibus, non vero constat de omnibus, quonam modo illis temporibus eligerentur, nec quidquam certius de eorum legitima auctoritate dici potest.

Satis probabilis videtur explicatio, Ordines initio fuisse cives, genere aut munerum dignitate atque splendore caeteris praecellentes, qui quoties comes precariam faceret, convenirent atque deliberationes instituerent, num pecunia rogata principi concedi posset nec ne. Nunquam igitur comes proprio Marte pecuniam exigebat.

Sed nunc de singulis videamus.

Quod ad Gelriam adinet, legimus jam Saeculo XIII ejus duces praeter consilium, quod iis semper a latere stabat, nobiles interdum consultasse, quod tamen pro lubitu facere vel omittere solebant, ita ut maximam libertatem legum ferendarum habuerint. — Domaniorum autem redditibus, haud raro magnis ducum impensis non sufficientibus, precarias facere ditioribus ex subditis instituerunt. Hi subditi fere semper pro concedenda pecunia aliqua jura sibi exigebant, quo sensim sensimque factum esse, ut eorum potentia creverit, facile intelligitur. Non qui-

dem jus legum ferendarum, vel imperandi principi adinere, verum tantum consultari volebant ¹⁾; et hoc ita impetrarunt, ut in multis negotiis eorum sententia non levem vim obtineret. Illi vero cives ditiores nulli alii erant, quam nobiles, quorum plurimi magnos fundos possidebant.

Eaedem precariae origo fuerunt auctoritatis urbium; nam eodem modo quo nobiles, sic et urbes pro concedenda pecunia privilegia petere solebant.

Anno 1316 tantopere jam urbis Noviomagi creverat potentia, ut se ducis Reinaldi imperio subtrahere auderet, quod exemplum brevi post quatuor aliae secutae sunt.

Aliquot annis post, nempe a. 1343, mortuo Reinaldo, urbes inter se convenerunt de filio Reinaldi duce agnoscendo, a quo, a. 1347, urbs principalis cujusque tetrarchiae jus obtinuit, ut ejus magistratus in principis consilio sederent.

Anno 1407 prima locum habuit nobilium urbiumque convocatio ad deliberandum de civitatis Gelricae commodis, et anno 1418 nobiles et urbes pacto se obstrinxerunt ad illum tantum principem agnoscendum, qui a majori nobilium

---

¹⁾ Cf. G. A. de Meester. De Staten van Gelderland onder het licht der geschiedenis. Nederl. Jaarb. v. Regtsgel. en Wetgev. 1846. t. VIII. p. 254.

urbiumque minorum, a toto autem urbium majorum numero electus fuisset, — tum ad prohibendum quominus imperium divideretur, — tandem ad conveniendum seseque principi opponendum, quoties ille unius alteriusve urbis privilegiis contrarium quid statuisset. Hoc pacto, a duce ratihabito, magnopere constitutio civitatis mutata est, quippe quam, si parvis liceat magna comparare, a monarchia absoluta in limitatam s. constitutionalem transformatam diceremus.

Ordo equitum illo tempore in quinque classes divisus erat, quam divisionem verbis cons. de Meester referam ¹⁾).

«Vooreerst Baanderheeren. Ten tweede de Heeren van hooge heerlijkheden, meestal den titel van Baron voerende; zij hadden regt over leven en dood. Ten derde Ridders. Ten vierde de ministeriales en schildknapen, vroeger opgeroepen. Ten vijfde de ministeriales en schildknapen, wier voorouders nimmer op de landdagen verschenen waren (homines novi).”

Porro duo genera erant conventuum, conventus Ordinum (Landdagen), totius regionis commoda spectantes, et conventus tetrarchiarum (Kwartierdagen).

---

¹⁾ l. l. p. 415.

Ad generales illos, usque ad annum 1543, quo Carolus V. imperio hujus regionis potitus est, urbes minores non vocabantur, nisi quum de re pecuniaria vel de principe assumendo agi deberet¹⁾.

Sub Reinaldi III. imperio Ordinum auctoritas magis magisque crevit, ad quod pacta, quae cum nobilibus urbibusque pangere coactus fuit, non parum attulerunt.

Carolo Audaci Burgundiae Duce imperante, nulla fere erat Ordinum potestas; hic enim princeps omnia pro arbitrio jubebat. Ita v. c. scripsit urbi Wageningen: «Want het is onze wil dat gij deze schatting zult betalen.»

Nec multo plus, gubernaculum civitatis tenente Maximiliano, quem a. 1484 tamquam dominum agnoscere coacti fuerant Ordines, eorum auctoritas valuisse videtur.

Circa illud tempus, aucta quoque in Gelria libertate municipali, cives magis rerum administrationi se immiscere coeperunt. Ita v. c. magistratus Harderoviceni concedere coacti fuerunt, ut 24 viri a civibus eligerentur, qui rursus 4 aerarii administratores (rentmeesters) constituerent, quorum suffragium in rebus maximi momenti rogarı debebat²⁾. Nec improbabile est, institutionem Gildarum, quae in hacce regione illo fere

1) Cf. de Meester, p. 413.

2) Cf. de Meester, p. 575 et 576.

tempore obtinuit, partim esse tribuendam studio civium regimen publicum in dies magis participandi.

Quantum Ordines sub Carolo Adolphi filio valuerint, ex eo efficere licet, quod eum regno se abdicare et successorem, regem Franciae, subditis obtrudere volentem, ab eo proposito desistere coegerint, ipsique a. 1539 Guilielmum Juliacensem elegerint.

Sub hoc principe quidam ex Ordinibus committi coeperunt ad multa negotia peragenda, quae non facile differri possent.

Carolo V. et Philippo III. imperantibus, saepius Ordines convenerunt, ut vel de precariis principis, vel de aliis rebus gravioris momenti, regionis commoda spectantibus, deliberarent. Ab adventu ducis Albae usque ad an. 1570 nulli fere conventus Ordinum habiti sunt.

Anno 1578 Joannes Nassavius, Provinciae Gubernator electus, Ordines convocavit ad agendum de variis iisque gravissimis rebus, — inter alia de ineunda unione cum ceteris regionibus, qua autem de re, ut de plurimis aliis nulla decisio capi potuit, siquidem delegati non muniti erant mandatis satis extensis.

Eodem modo, biennio ante, idem locum habuisse patet e relatis a Bondamo ¹⁾.

---

¹⁾ Onuitgeg. Stukk., I. p. 165.

« De gedeputeerden der Cleyne Steden seggende, om de union te beteickenen geen speciael commissie te hebben, is verafscheit, dat sy met oer Principalen spreken sullen dergestalt, dat inwendich 8 dagen, by jeder van de cleyne steden, twee herwaerts afgevaerdicht sullen worden, met speciale volmacht om de union met oere handen te onderteickenen.”

Videmus igitur, ex principiis Juris Publici, quod medio aevo invaluerat, delegatos sive municipales sive provinciales proprie mandatarios fuisse.

Hujus rei plura documenta inveniuntur apud eundem auctorem, quorum unum alterumve attulisse juvabit. Ita v. c. refert mandatum delegatorum tetrarchiae Velaviae, anni 1576 1) sic fere se habens: « Wy Ritterschappen van Veluwen ende Veluwen-Zoom, Burgermeesteren, Schepenen ende Raet der stadt Arnhem, sampt Gesanten der cleine steden, des quartiers van Arnhem — doen condt, en tuygen met dezen openen brieve voor jeder manliken, dat wy — deputiert, constitueert, ende machtich gemaect

---

1) Volmagt des Quartiers van Veluwe aan twee Gemagtigden, om, nevens die der andere Quartieren eenparig zig te Brussel met de Staaten der andere Gewesten te vereenigen, en middelen te beraamen tot de algemeene Pacificatie deczer Landen. Cf. Bondam, Onuitg. Stukk., I. p. 27 seq.

hebben, — den Erentfesten, — te communiceren op wegen ende middelen, daer met men tot den Vrede solde mogen geraken — voorts allet hier in nae eisch ende gelegenheit der saken te doen ende laten, des wy Constituenten samptlic tegenwoordich zynde, sollen connen oder mogen doen. Gelovende, wes sy Deputierde volmachtigen hier in alsus, wie voorsz., doen, oder laten werden, vast, stant-haftich, ende onverbrekelyc van weerden te halden, met dem voorbehalt ende toegedaechde bescheit, dat dese oere Gedeputierden comparitie niet gereiken en sal tot prejuditie ende naedeil deses Landts vryheit, privilegien, ende oldt hercomen ende gebruyck.”

In alio mandato, Ordinum Gelriae et Zutphaniae 12 Nov. a. 1576 legimus, inter alia. «Wy verordente der Banner-heren Ritterschap, ende Gesanten der Hooft ende cleyne steden — committeren mits desen, de Edelen cet. — te adviseren, ordineren, ende resolveren, sulcx als sy bevinden 't selfde te behooren der Landtschap het nutz, ende oorbaerlicxst te zyn.” cet. 1).

---

1) Commissie en Volmagt, door de Staaten van Gelderland en Zutphen aan eenige Gedeputeerden gegeven om den Stadhouder met hunne raadgeeving te ondersteunen. Cf. Bondam, I. I. p. 104. Vid. etiam p. 141. 166. 298.

Satis lata igitur tunc temporis erant delegatorum mandata. Libera autem Republica Belgii Foederati, quod omnino conveniebat genio regiminis aristocratici, magis magisque ea fuisse restricta et coarctata, efficere licet ex relatis a Petro Paulo 1).

Nunc jam videamus de Frisia.

Illius regionis comitia antiquissimam habere originem, extra dubium est. Apud historicum quendam 2) memoratum invenimus, anno 1312 praelatos et nobiles decrevisse: «*dat men alle jaar des dingsdaags in Pinxteren alle de VII Freeslande, tho dem Upstalboom bij Aurick schulden tho samende kamen, dat van se alle belevet was.*” Iterumque paulo post 3). Anno 1313 «*is eene versamelinghe der gemeene Freesen tusschen de Weser und Lauersche by den Upstalboom tho de gemeene besten in Oostfreesland geschehen.*”

In illis conventibus annuis, a^o. 1323 memorabiles leges Upstalbomicae 4), et a^o. 1327 statuta

1) Verklaring der unie, t. III. p. 92—130. Geldersche Instructie, 17 Oct. 1750.

2) Cf. E. Beninga, Hist. van Oost-Vrieslandt, p. 141.

3) Cf. W. F. Schratenbach a Burmania *de Jure Comitiorum Frisicorum* p. 68. (Franeq. 1751).

4) Beucker Andreae, p. 114. (*de origine Juris municipi Frisici*).

Appingadammensia (de Buerbrief van Appingadam) condita sunt.

Non autem nisi diu post, certi quid de comitiis statutum invenimus, scil. in M. S. Chronico Petri Thaboritae¹⁾, qui refert Frisios cum Groninganis, decennale foedus a. 1477 iniisse in quo inter alia:

Voort soe sullen ende willen voorschrevene Landen en Steeden jaarlyks des dingsdaags na Sacramenti eenen vriendelyken dag te saamen holden, des eenen jaars te Groningen en des anderen jaers tot Leeuwarden. Op welken dag coemen sullen op elke zyde vyf Volmagtige persoenen van de Landen ende Steeden voorschreven, mit een yegelyk overman, den die wyse van Groningen, als die dag toe Leeuwarden sal weezen, kiesensullen by haare conscientie uit Oostergoe en Westergoe. cet.

Anno 1539 constitutum est jus suffragandi, quod hucusque ad omnes incolas pertinuerat, in futurum solos habituros bonorum tributarium proprietarios (Eigenaars en gebruikers van schot-schietende goederen). Hoc jus quod olim constabat in electione Pastorum Ecclesiarum, postea

---

¹⁾ De hoc Chronico a V. V. D. D. Visser et Amersfoordt edito, cf. Ampl. de Wind, *Biblioth. d. Nederl. Geschiedschr.* I. 120 sqq.

ad alias res, et praesertim ad electionem delegatorum ad comitia extensum est ¹⁾).

Ita etiam sub comite Philippo II. mos, quo omnes nobiles et funderum possessores comitia adibant, ita mutatum est ut ex quaque Grietenia duo delegati mitterentur. Hoc docemur ex Epistola principis Wilhelmi IV. ad Ord. Fris. d. 10 Decemb. 1749 cujus verba: «Onder het laetste van de Regeeringe van Philips de tweede, heeft men opgehouden uit eigen qualiteit ten Landsdage te compareren, maar is begonnen soo wel uit den Adelyken als Eigenerfden stand de vergaederinge uit *twee Volmagten van ieder Grietinye* te formeren, wanneer de Eygenaars procuratien hebben beginnen te geven, of aen de bewoonders van haare plaatsen, onder de naam van Meyers doorgaans bekendt, of aen Dorpregters of Procureurs, om Volmagten ten Landsdage te stemmen”, etc.

Causa hujus mutationis non in obscuro latet. Philippus summum imperium affectabat, nec sine periculo se quis illius voluntati opposuisset; malebant igitur nobiles et bonorum proprietarii, tamquam delegati, comitia adire, vel alios suo nomine mittere, quam ipsi jure suo uti et comitiis interesse ²⁾).

¹⁾ Cf. E. v. Sytzama, *de Jure Suffragandi in Frisia*, p. 9.

²⁾ Schr. a Burm. p. 92 seq.

Sed praeter hoc alia, illo comite regnante, circa comitia mutata sunt. Sic. v. c. jus Ordines convocandi primum quidem ab iis obtinuisse videtur Philippus, postea vero illo jure ita abusus, ut semel iterumque eorum conventus prohiberit ¹⁾.

Sub eodem institutum est, ut: *quo expeditiora illic omnia essent in consiliis capiendis, domi prius praeconsultationes instituerentur, eumque in finem Minores Conventus haberentur seorsim in singulis Frisiae partibus, seu populis, in quos tota gens est divisa; iis in conventibus commoda incommodaque ad rempublicam pertinentia cognoscerentur; deque iis sententiae audirentur omnium, consiliaque caperentur* ²⁾.

Ex quo loco patet, delegatos ad Ordines plane a voluntate et sententia committentium pependisse.

Contrarium autem ejus, quod in Gelria observavimus, in Frisia obtinuit. Scilicet post annum 1640, mandata legatorum latissime facta esse, ita ut ad Delegantes *de rebus propositis referre non cogerentur nec eorum acta retractari possent*, ab Ulrico Hubero ³⁾ docemur, cujus

1) Cf. v. Meteren, lib. II. fol. 44 col. 1 et f. 47 col. 1 in fin.

2) Cf. Emmius Histor. lib. XIII. p. 192.

3) De Jure Civitatis, Lib. I. cap. 37, p. 284.

viri doctissimi verba referre lubet, « — manifestum est, » inquit, « singulos optimates, nec omnes nec singulos prius aut post annum teneri suis delegantibus, ad rationem reddendam ejus, quod a se dictum factumve fuerit, in Republica juxta alios regendâ; multo minus, eos idcirco poenae vel animadversioni Delegantium esse obnoxios ». cet. — et paulo post etsi « codicilli potestatis legatorum, *procuraciones* et ipsi vernacula voce appellentur ejusmodi, quae tam procuratores quam *Plenipotentiarios* significet, » nihilominus eos *Plenipotentiarios* esse contendit 1).

Sive autem tantum usu illa *Plenipotencia* legatorum invaluisset, sive nondum per totam regionem illa potestatis legatorum mutatio introducta esset, quidquid est, Princeps Guilielmus IV. a. 1748 d. 21 m. Dec. scitum decrevit, sub nomine *Reglement Reformatoir*, quo constitu-

1) Hedensdaagse Regtsgeleerdh. B. IV. Cap. 6. § 13 de Jure Civitatis. Lib. I. c. 37. p. 289. « Sed non hac in re sola contingit, ut mutatis rebus, nomina maneat. Olim, cum legati ad comitia res majoris momenti referre debebant ad delegantes suos, aliterque acta decretaque eorum non valerent, re vera nihil erant quam Procuratores et mandatarii; sed postquam libera potestas iis est data, statuendi quod e Republ. videatur, sine relatione ad committentes suos faciendâ, sine ratihabitione eorundem exspectanda, facti sunt vere ἀνεπίσημοι et *Plenipotentiarii*.

tum est delegatis in futurum, nulla de re ad delegantes, referendum esse, vel ut dicit *a Burmania* ¹⁾, eos sine restrictione, *sonder ruggespraak*, commissum iri.

Tenendum est tamen delegatos nil circa fundamentalia suo arbitrio mutare potuisse; at quoties tale quid necesse videretur, id populi ipsius decisioni submitti solebat ²⁾.

Verba jurisjurandi a delegatis praestandi sic se habebant:

« Dat zij 's Lands Privilegien, Handvesten, Gerechtigheden en oude loflijke Kostumen, bijzonder het Reglement Reformatoir van Z. Hoogheid, zullen voorstaan en defendeeren; alle des gemeene Lands zaaken met raad en daad helpen bevorderen, daar in adviseren en besluiten, zoo als zij luiden naar hun verstand en rechte geweten, ten gemeenen beste en welvaren, bevinden zullen te dienen, zonder affectie, gunst of ongunst; alle Ordonnantien en Resolutien van de Staaten, de Commissien en Lasten, hun staatswijze aanbevolen, naar hun vermogen en weetenschap, getrouwelijk na te komen, en te doen nakomen; en voorts geheim te zullen houden alle zaaken, in de vergaderinge der Staaten

¹⁾ I. I. p. 225. Vid. etiam Tegenwoordige Staat der vereenigde Nederlanden *Friesland*, t. IV. p. 17.

²⁾ Vid Huber, I. I. p. 287.

gehandeld of beslooten, die bevolen zullen worden geheim te houden, zonder die te openbaaren.”

Tandem pervenimus ad Hollandiam. Jam ab antiquissimo tempore comites, regum Francicorum exemplo, solebant nobiles convocare eosque consulere de multis rebus civitatem spectantibus. Sensim sensimque urbes potentiores etiam illorum conventuum, (qui ¹) Placita vocabantur) una cum nobilibus participes factae sunt. In Hollandia et Zelandia hoc sub Florentio V. primum obtinuisse videtur. Anno scil. 1281 in pacto de nuptiis filiae comitis cum regis Angliae filio, *Nobiles homines et communitates bonarum villarum memorantur* ²).

Post caedem Florentii a. 1299 comitiis a Johanne ab Avesnes convocatis, pactum initum est ad ulciscendam mortem Principis, cui subscripserunt: « de Scepenen, Raetsmannen, ende alle die ghemene Poorters van Dortrecht, van Middelborgh, van Ziericzee, van Leyden, van Delft, van Haerlem, van Alkemaere, ende van Sinte Geertruydenberghe” ³).

¹) Placitum, ita dictum quod convocabantur quando principi placeret. Cf. v. Hees.

²) Cf. Mieris, Ch. bk. I. 413. Rendorp, *de Origine et pot. O. sub com. Holl.* p. 35.

³) Mieris, I. p. 612. Wagenaar, *Vaderl. Hist.*, III. p. 130.

Comitibus Wilhelmo III. et IV. regnantibus, comitia frequentius et majori ordine haberi coeperunt, iisque tam nobiles quam urbes interfuerunt ¹⁾).

Ita v. c. a. 1305 convenerunt Hagam Comitum, ad decidendum num quidam incolae Kennemariae (Kennemerland) tributa solverent nec ne, — et saepius ob lites dirimendas foedera pangenda similesve causas. Postea, occasione tumultuum Hoeksiorum Kabeljaviorumque, cum magna pars civium aegre ferret a muliere regnari, Margareta, ad animos sibi conciliandos, egregia privilegia ²⁾ Hollandis concessit, et promisit se sine nobilium et urbium consensu, extra comitatum ³⁾ bellum non esse gesturam. Wilhelmus V. a. 1349, solemnii pacto se obstrinxit, sine consensu nobilium urbiumque nullam comitatus partem se venditurum vel pignori daturum, idemque a. 1351 iteravit ⁴⁾).

1) Cf. Mieris, l. I. II. 48, 245, 274, 682. De Jonge, *Verhandeling over den oorsprong etc. des derden Staats*, p. 69, 70.

2) Cf. S. van Leeuwen, *Handv. en Priv. van Rijnland*, bl. 430 seq. 433.

3) Van Leeuwen, bl. 433.

4) Plura de comitiis cum antea tum A. 1351 habitis vid. in opere edito a cons. van den Bergh, *Gedenkstukk. tot opheldering der Nederl. Geschied.* (Leid. 1842) p. 201 sqq. » Manda medame li contesse dessus ditte seu cou-

Comitia a. 1364 Gertrudisbergae habita, ad litem comitis Alberti Bavari cum regina Angliae decidendam, primum nomen *daghwaert* obtinuisse nonnulli censent ¹⁾. Usque ad seculum XVI nulla magni momenti in comitiis mutatio locum habuit. Illo vero ineunte duo extiterunt comitia, majora scil. et minora. Illa a comite vel gubernatore congregabantur ad deliberandum de negotiis totius civitatis utilitatem spectantibus; haec vero ab ipsis nobilibus et urbibus conjunctim vel separatim principis permissu instituebantur, ad res privatas et domesticas promovendas ²⁾.

---

selles nobles de ses païs et le conseil de ses boinnes villes tant de Haynau, comme de ses autres païs, au mont Sainte Gietrud," cet. — Cf. quoque van Ewyck, Specim. Hist. Jurid. de *primordiis Concilii Status a Carolo V. ordinati* (Traj. 1845) p. 28, 29, 32.

¹⁾ Cf. Wagenaar, l. l. III. p. 303.

²⁾ Illa comitia majora et minora hoc modo in Decretis Ord. Holl. d. 22 Maji a. 1563 distinguuntur: »— Generale beschryvingen van de Staaten, die niet geschieden dan in merkelyke saaken van importantie, als van Beeden en diergelycken; — en Dagvaarten over andere loopende saaken, dienende tot beleid van de Processen, en andere diergelycken welke loopende saaken syn, gedaan en gevordert by de Gedeputeerden van de ses Steeden, en eenige Edelen die naast geseeten syn," quae ultima adhuc accuratius alio eorundem Decretorum loco d. 28 Nov. 1564 definiuntur, ubi dicitur minora comitia haberi — » aangaande particuliere loopende saecken die

Ante Carolum V nulla fere distinctio facta est inter urbes majores et minores, illo vero impetrante urbes minores fere semper a comitiis ¹⁾ excludantur, ita ut inde ab anno 1542, nisi rarissime Ordinum deliberationibus interfuerint earum delegati ²⁾. Si igitur de Ordinibus Hollandiae, versus finem regiminis comitum agitur, universe nobiles et sex majores urbes iis intelliguntur ³⁾.

---

dagelyks occurreeren ende spruiten uit alzulcke daghvaerten, en Resolutien van dien; als reeckeningen te hooren, swaarigheden daarin vallende te vuideeren, Processen te vorderen, tegens oppositie van iemandt te voorzien, ende andere dierghelycken."

1) Justum definire tempus, quo urbes minores comitiis abesse coeperint, non auferem; constat, eas d. 24 m. Jan. a. 1542 a Gubernatrice Maria Hungariae regina, perhibente: »dat de kleine steden hier niet te doen hadden," a conventu, hoc die Bruxellis habito, exclusas esse. — Cf. Dcdel, l. l. p. 48, 49. — Van Hees, l. l. p. 145.

2) Hac de re unum adhuc documentum attulisse sufficiat. »En heeft den heere van Assendelft, door aangeven van den Advocaet, doen beschryven een Daghvaert, van alle de staten mitsgaders van de steden hun generende met de visscherye en koopvaardye." — v. d. Goes. *Reg.* 8 *Jul. a.* 1547.

3) Ut v. c. patet ex epistola Philippi II. anni 1558 in qua memorantur: »de Edelen en de ses groote steden van den lande van Hollandt, als representerende de Staten van den selven Lande." — Cf. *Adr.* v. d. Goes, Register

Quod ad Ordinum potestatem attinet, animadvertendum, eos generaliter illa aetate non participes fuisse jurium primariorum, legislatoriae potestatis, creationis magistratum ac Judicum, supremae jurisdictionis atque juris belli ac pacis, quae proprie apud principem resedisse demonstrat van Hees 1).

Tempore igitur Caroli V, Ordines certum, omnibusque numeris absolutum collegium delegatorum, totum populum repraesentantium effecisse constat 2). Septem suffragiis sententiae numerabantur, quorum primum erat mandatariorum nobilium, urbium minorum et ruricularum, sex reliqua urbium majorum; quae tamen votorum computatio non impediebat, quominus nobiles maximam auctoritatem possiderent, siquidem urbes minores conjunctim majorem onerum partem ferrebant.

Ne vero quis ex verbis 3) decreti Hollandiae

5—7 Febr. 1558. — Resol. van Holl. 9 Mey 1555. — Wagenaar, l. l. V. 216.

1) l. l. p. 156 seq. Cf. etiam S. v. Leeuwen, *Batav. Illustr.* fol. 144. Slingelandius, l. l. I. p. 12 seq. Dedel, l. l. p. 5, 6, 11.

2) Cf. Kluit, *Hollandische Staatsregering*, I. p. 25.

3) »Dat het Collegie van de Staten van allen ouden tyden een Collegie gehouden is geweest, geapprobeerd by Zyne Majesteits voorsaten, daarby de saecken van den Lande worden gehandeld en gedirigeerd in respecte van

a. 1564 efficiat, rem pecuniariam, unicam fuisse Ordinum provinciam, cum his verbis comparare juvat defensionem (*vertoog*), anno 1587 publica auctoritate editam, jurium ordinis equitum, nobilium urbiumque Hollandiae et Frisiae Occid. in qua dicitur, imperium harum regionum, ab Ordinibus comitibus fuisse delatum, nec unquam eos bellum declarasse, pacem conclusisse, tributa exegisse, vel de alia re graviore civitatis constitutionem aut statum spectante, disposuisse, sine consilio et consensu nobilium et urbium, i. e. Ordinum¹⁾. Quod documentum quamquam nimis ambitiosum et auctoritatem Ordinum plus aequo efferens, tamen aliquam vim habere potest ad ostendendum Ordines, non ita ut nonnulli contendunt, jurium majestaticorum fuisse expertes.

Sic etiam curam rerum navalium (*Admiraliteit*), Ordinibus fuisse mandatam, docet Slingelandius²⁾.

Anno 1572. Ordines partibus magis activis defungi coeperunt, post enim expugnatam Brillam, pars illorum Hagam comitum convenit. Ibi que

---

de *belastinge of verlichtinge* van de Ingesetenen van dien, en het gunt daaraan dependeert." — Resol. Holl. 1564. d. 13 Dec. p. 72.

¹⁾ Cf. Slingel. l. l. I. p. 9.

²⁾ l. l. I. p. 60.

constituit, principem Arausiacum, loco ducis Albani, gubernatorem assumere. — Qua in re, Ordines legitimae potestatis fines non adeo videbantur egredi, nam Orangius jam a. 1559, idem munus obierat.

Siquidem hucusque conventus Ordinum ab arbitrio comitis pependerant, m. Febr. a. 1573 scitum (*Ordonnantie*) ipsi fecerunt, quo et tempus habendorum conventuum, et ordo in suffragiis emittendis, et jusjurandum a mandataris praestandum, et multa alia certo modo definiuntur ¹⁾.

Inter memoratu dignissima hujus sciti praecepta, primos locos tenent:

Primum, quod de omnibus negotiis majori suffragiorum numero decerneretur, exceptis tributis ²⁾, de quo instituto Grotius ³⁾. « Ubi de novis vectigalibus disceptatur, valere majoris partis decreta vetat mos, sub principatu haud imprudenter introductus, libertati periculosus, ni pro jure succedant prudentia et publici amor.»

Secundo, quod non consentientibus suffragiis de eadem hacce materia, decisio deferretur prin-

---

1) Cf. Kluit, l. l. I. p. 82.

2) Urbes quae tributum recusabant ab eo immunes manebant.

3) Annal. L. 4.

cipi, cum iis sociis Ordinum Hollandiae quos ad hoc eligeret ¹⁾).

Tertio, quod unusquisque delegatus praestaret jusjurandum, « 's Lands Privilegien enz. voor te staan, de landszaken met raad en daad te helpen bevorderen; daarin adviseren volgens conscientie, zonder gunst of ongunst tot steden of personen.” cet. ²⁾

Ex quo documento patet, mandata delegatorum illa tempestate satis lata fuisse, ita ut, privilegiis observatis, libere suffragium ferre iis licuerit.

Tandem eodem hocce scito constitutum est, in futurum Ordines repraesentatum iri a nobilibus et legatis X, nempe IV majorum et VI minorum urbium ³⁾, reliquae autem urbes minores tum tantum legatos mitterent, quum vel convo-

¹⁾ Cf. Slingel. l. l. p. 109, 110.

²⁾ Cf. Grotius, Apolog. I. p. 8. — Kluit, l. l. I. 82. — Sling. l. l. I. 114. Idem ex verbis defensionis anni 1587 supra laudatae liquet: » ende boven dien syn de Gecommitteerden *gedurende 't Oorloge*, (overmits de menichvuldigheyt van de occurrentien) altydt *generalyck* gelast geweest, omme alle saecken, de welvaert ende conservatie van den staet van den landen betreffende, te adviseren ende resolveren, sulcks syluyden ten meesten dienst van den lande bevinden te behooren.” Cf. S. v. Leeuwen, l. l. p. 631.

³⁾ Cf. Bor, VII. fol. 7.

catae fuissent, vel sua privata commoda defendenda haberent ¹⁾.

Hoc scitum m. Febr. a. 1574 vim legis accepit, postquam cum collegiis municipalibus (*Vroedschappen*), in quaque urbe communicatum fuerat.

Eodem illo anno, ut legatos mitterent urbes minores rogatae sunt, eo consilio, ut deliberatio institueretur de obtinenda conciliatione cum rege, siquidem deficientibus Amstelodamo et Harlemo, quatuor reliquae urbes majores, rem in se suscipere non audebant ²⁾.

Illa opportunitate, introducta est nova divisio suffragiorum, nempe in quinque partes, cui anno sequenti alia nempe tripartita accessit, quae valeret quoties Hollandiae et Zelandiae Ordines convenirent, cui ultimo conventuum generi nomen Ordinum Generalium datum fuisse Kluitio videtur ³⁾.

Illa autem pax cum rege frustra tentata est, quocirca auditis committentibus, nempe collegiis municipalibus, nobiles et urbes Hollandiae foedus inierunt, quo de imperio principi Arausiaco

---

1) Vid. Art. XVI. defensionis laud. ap. v. Leeuwen, l. l. p. 633, — »tot welcken eynde is gebeurt, dat vele van de kleyne steden, immers alle de gene die zulcks begeert hebben, inde Vergadering van de Staten, vrye sessie ende stemme is gegunt.»

2) Cf. Sling. l. l. I. 47.

3) l. l. I. 95.

deferendo, usque ad bellum exactum, con-
nerunt.

Videmus igitur legatos, etiamsi mandata latis-
sima haberent, quoties de re majoris momenti
ageretur, committentium sententiam rogasse¹⁾.

Huic foederi mox m. Aprili 1576 aliud ejusdem
generis inter Zelandiam et Hollandiam successit,
ad quod eodem modo committentium probatio
quaesita est²⁾.

Post illam delationem imperii, Ordines in plu-
rimis negotiis, non nisi sententiam consultati-
vam (*adviserende stem*) habuisse videntur, —
foedere vero Gandavi icto, Nov. 1576, mox
administratio rei pecuniariae, bonorum civitatis
(*de domeinen*) et tributorum, iis in principis
absentia relicta est.

At conventus collegii sine ordine habebantur,
nam scitum anni 1574 non amplius observabatur.
Ita tempus et locus conventuum, numerus lega-
torum eorumque ordo in suffragiis ferendis, at-
que praecipue modus decernendi in discrepantia

---

1) Hoc ex eadem defensione supra laud. a. 1587 patet:
» als omme eenige merkelycke saecken te heractslagen,
van noode is deselve te vergadereu, so worden die by
den collegien in deliberatie geleyt, en daerop afgesonden
Gecommitteerden met alsulcke last ende resolutie, als sy
bevinden ten dienste van den Lande te behooren.» Cf.
van Leeuwen, l. l. p. 633.

2) Cf. Resol. v. Holl. a. 1576, fol. 240.

sententiarum, contestationibus innumeris ansam praebant.

De nonnullis quidem harum rerum aliquid statutum est, de reliquis autem et praecipue de ratione componendi controversias inter socios congruere sententiae nequiverunt ante annum 1581, quo d. 17 m. Martii novum scitum conditum fuit, ex quo liquet, potestatem Ordinum jam tum multum crevisse.

Ex Art^o I^o nobiles et urbes de re pecuniaria, de mutatione formae regiminis, de pace et bello, et de multis aliis rebus deliberare debebant, quae hucusque ab eorum suffragio non pependant 1).

Haec major Ordinum potestas verisimiliter prudentiae civili principis Guilielmi, quam indulgentiam vocat Kluitius, tribui debet.

Art^o II° Collegium Ordinum proprie ita vocatum, quod quotidie conveniret, constituebatur e nobilibus et legatis XIV urbium, dum

Art^o III° cavetur ut tertio quoque mense Ordines totius provinciae, ipsae urbes minores, convenirent 2).

Art. XI et XII materiae tributorum, hucusque exceptae a rebus, quae maximo suffragiorum numero decidebantur, addita sunt — *Tractaaten*

1) Cf. Kluit, l. l. I. 222.

2) Idem, l. l. I. p. 232.

van Vreede, Oorlog, of verandering van Regeering ¹⁾).

Porro articulo sciti praecedentis, quo rerum dubiarum decisio principi cum nonnullis sociis Ordinum Hollandiae relinquebatur, additum est, illi licere quosdam ex consilio suo privato (*Raad nevens Zijne Excellentie*) legatorum loco eligere.

Jam vero quod ad potestatem ipsius Ordinum collegii attinet, eam magis nomine quam facto constituisse ex eo effici potest, quod nullum alicujus momenti decretum secutum sit, nisi post accepta hac de re committentium mandata — qui mandantes ut diximus nulli alii erant quam collegia municipalia, penes quae, secundum Metelerkampium ²⁾, residebat vis imperii.

Ad talia mandata obtinenda, omnia majoris momenti negotia cum singulis urbibus communicabantur, et ab iis petebatur, ut statuto die, legatos potestate agendi munitos mitterent.

Hoc idem anno 1580. factum est ³⁾, ubi de ejurando Philippo et duce Alenconio assumendo, agendum erat. Illa opportunitate sententia collegiorum plebejorum, quibus intelligimus ge-

¹⁾ Cf. Slingel., l. l. I. 109. — Metelerkamp, *Het voormalig aloud Staats-Stadhouderlijk en Stedelijk bestuur van Holland etc.*, p. 225.

²⁾ l. l. p. 191—279.

³⁾ Cf. Resol. v. Holl., April 1580, f. 56, et eodem 1 Jul.

meentens, schutterijen, gilden, non rogata est ¹⁾).

Tales vero consultationes quodammodo a voluntate magistratuum municipalium pependisse, nec semper valde necessariae habitae esse videntur. Quod ab illo inde tempore, usque ad saeculi superioris exitum, plebis sententia in Hollandia non rogata sit, inde explicandum, quod quisque civium quasi pacto obstrictus haberetur, adsentire decretis magistratus urbani, sive collegiorum municipalium, totum populum repraesentantium ²⁾).

Operae pretium me facturum existimo, si hoc loco breviter exponam, quomodo primaeva illa regiminis forma democratica in aristocraticam mutata sit. Originem et incrementa Aristocratiae latere in paucorum magnopere auctis divitiis ³⁾, uti et in aliorum majori prudentia civili, in numero civium quotidie crescente, quo conciones difficiliores fiebant, tandem in necessitate, qua erant fabri, perpetuo manuum labore vitae sustentandae, nemo credo infitias ibit.

Hae igitur causae effecerunt, ut sensim sen-

1) Cf. Bor, XXIII. p. 95. Kluit, l. l. I. p. 247. Metelkamp, l. l. p. 289.

2) Cf. Kluit, l. l. I. p. 248 et 254. Montesquieu, Espr. d. Loix, XI. c. 6.

3) Cf. Kluit, l. l. IV. p. 166 seq., p. 175 seq.

simque ditiorum tantum et sapientium, ut vocabantur, sententiae a scabinis et consilio municipali (*de Raed*), in omni re majoris momenti, rogarentur. Sic v. c. in fastis Roterodamensibus anni 1348 ¹⁾ legimus: « *Wij Schout, Schepenen ende Raed — dat wij met goedduncken onser Vroedschap ende Rijkheid,* » — dum hucusque omnia magni momenti decreta, nomine scabinorum, consilii et civium (*Gemeene Poorteren*) fieri solebant ²⁾. Quod etiam in nonnullis urbibus diu post observatum esse patet ex relatis a Mieris ³⁾.

Sed praeterea nonnullis in urbibus cura magistratuum creandorum, saltem initio saeculi XV, ditioribus civium mandata erat ⁴⁾.

1) Vid. Lois, *Beschrijving van Rotterdam*.

2) Cf. Mieris, l. l. I. p. 612. II. 693, 699. III. 217, 522. IV. 67, 394.

3) l. l. I. p. 485, 796 cct. III. 475. *Handv. v. Leyden*, bl. 469. *Dienstb. v. Leyden*, bl. 40.

4) Cf. Velius, *Chron. v. Hoorn*, (uitg. v. 1740) p. 577. »De Stads oude Privilegiën, gegeven by Hertog Jan van Beyerens in 't jaar 1422, houden, dat alle Burgers, die 10 pond Schots hebben of daer en boven, of die tot 250 Nobelen gegoed zyn, of daer en boven, *te Lote*, of (zoo wy nu seggen) *te Boon* sullen gaen op de *verkiezing* van de Magistraten.» Eosdem cives, auctor l. l. p. 578, vocat »van de rykste en beste van de stad, en het voornaemste carrel van de Burgery.» Cf. etiam Mieris, l. l. IV. p. 652.

Collegia autem illa municipalia, quae nomine *Vroedschap* insignita sunt, aequae antiquam ac urbes habuisse originem, ut nonnulli perhibuerunt, falsam esse sententiam ostendit Kluitius¹⁾.

Anno 1372, secundum auctores operis, cui titulus *Grondwettige Herstelling* cet²⁾, prima Dordraci vestigia istiusmodi collegii occurrunt, quod initio XII membris (*goede Luiden van Twaalve*) constabat, anno autem 1385 ad VIII viros redactum fuit³⁾. Ad illud collegium constituendum, ex eorundem auctorum sententia, a Decanis Gildarum XXIV viri nominabantur, e quibus comes VIII eligebat.

Anno 1428 Philippus Burgundus privilegium Harlemo dedit, quo civibus concedebatur LXXX *goede mannen uter alinge Gemeente* eligere, quibus Burgimagistrorum creandorum cura mandaretur⁴⁾. Item a. 1445 Delfis collegium permanens idem princeps constitui iussit, tum ad magistratus creandos, tum ad sententiam ferendam de multis negotiis urbis commoda spectantibus; « die Vroedschap ende Ryckdom van der stede zullen mogen kiezen, bij haaren eede, die sy daartoe oirbaarlyk doen sullen, veertig persoo-

1) l. l. IV. p. 174.

2) *Grondwettige Herstelling van Nederlands Staatswezen* cet., p. 55.

3) Cf. Mieris, l. l. III. p. 420.

4) *Privil. v. Haarlem*, bl. 89.

nen, die ryckste, eerbaerste, notabelste en vredelijkste, van wat conditie ende staet die zijn, om geroepen te wesen in alle der voorsz. stede saken, gelijk die andere van der Vroedschap ende Ryckdom 1).”

Plura exempla hic apponere non difficile, proposito meo tamen minus conveniens esse, quam obrem potius de vi, sive momento politico illorum collegiorum quaedam memorare volo.

Pessimum igitur collegiorum municipaliū institutio huncce habuit effectum, quod magistratus, qui, ad annum tantum electi, antea metu ne munus amitterent, ad bene eo defungendum excitabantur, nunc omnino curam istam abjicerent, siquidem dicta collegia, eadem ac ipsi habentia commoda, nullas ab iis exigebant rerum rationes 2). Huic accedit quod iisdem illis collegiis, quae initio e ditioribus civibus constituta fuerant, postea concessum sit, demortuorum loco nova membra, sine ulla civium consultatione, cooptare 3). Ita factum, ut cives omni

1) Vid. *Groot Placaetboek*, III. p. 533. Simile quid jam ante illud tempus in Gallia obtinuisse certiores finis, decreto regis Galliae Caroli VI, anni 1414. Cf. Raepsaet, *Histoire des Etats Généraux. Oeuvres compl.* II, § 449, seq.

2) Cf. van Hees van Berkel, *Beschouwing over Geschiedenis en Staatsregt*, cet., Utrecht 1836, p. 82.

3) Cf. van Leeuwen, *Batav. Illust.* I. p. 1412.

rerum administratione exclusi, et videntes in omnibus ditiorum utilitatem respici, nullam amplius civitatis salutis curam gererent, nec ad magistratuum decreta observanda, iisque contra comitis dominationem auxilium praestandum parati essent. Quin nonnullis in urbibus, tanta fuit in magistratus plebis invidia et contumacia, ut illos munere privaret¹⁾. Quae turbac ad comitis potestatem augendam non parum attulerunt.

Inito autem bello cum rege Hispaniae, premente necessitate, civium sententiae magis ratio haberi coepit, ut ex multis documentis illius temporis patet²⁾. At non diu illae consultationes civium in usu manserunt, magistratus enim, verentes ne nimia fieret illorum potestas et arrogantia, minore facta rerum angustia, illos de novo ab omni negotiorum publicorum deliberatione arcere instituerunt, cujus rei documento est notabile decretum 23 Martii 1581 sic si habens: *« dat voortaan geene Steden des gemeenen Lands zaken in beraadslaging sullen mogen leggen met eenige, het zy Bestgestaatste, Schutteryen, Gilden of anderen, als by eenige steden tot andere tyden is gedaan, maar alleenlyk met den geenen, des van ouds be-*

1) Cf. van Hees, l. l. p. 79.

2) Cf. *Utrechts Placaatboek*, I. p. 35.

hoorende, ten ware met voorgaande gemeene bewilliging van de Staten"¹⁾.

Mortuo Guilielmo, quum pleraeque res, quarum illi decisio relinquebatur, nunc incertae manerent, novum scitum m. Febr. 1585 fecerunt Ordines, quo primo loco huic malo subvenire voluerunt, eo modo: ut decisio quaestionis controversae deferretur arbitris ab ipsis dissentientibus ad hoc eligendis²⁾. Huic tamen rogationi Amstelodamum et Gouda tum demum adhaeserunt, ubi materiis quae non maximo suffragiorum numero submitterentur adjuncta fuerunt: *Summum imperium, Dei cultus, et tributa ordinaria et extraordinaria*³⁾.

Postquam sic per duos fere annos res gravissimi momenti in eodem statu incerto manserant, m. Jan. 1586 constitutum est, ut ea tributa extraordinaria Reip. defensionis necessaria, de quibus non consentirent suffragia, vel a majori Ordinum parte, vel a Principe Nassavio cum nonnullis e consilio Hollandiae penderent, — quod prudens decretum post annum vim amisit nec renovatum est.

Anno 1588 quidem simile quid constitutum est de modo quo tributa et vectigalia exigerentur

1) Cf. Metelerkamp, I. I. p. 223. Kluit, II. I. p. 264.

2) Cf. Sling., II. I. p. 112.

3) Resol; v. Holl., 12 Mart. 1585.

(ontrent het in train brengen der middelen), de quibus suffragia consensissent, at hoc vix lenimentum, ne dicam remedium tali morbo dici poterat.

Per se jam patet imperium ita destitutum vigore et energia, neutiquam aptum fuisse ad magna consilia celeriter capiunda taliaque decreta opportune emittenda, quae forsán huic illive urbi minus grata, minus convenientia, toti vero civitati conduxissent. Constat talem constitutionem in republica, composita ex pluribus civitatibus, nil valere ad harmoniam amicitiamque colendam.

Omnia igitur vaga et incerta manebant longisque deliberationibus tempus terebatur, opportunitatesque civitati consulendi praetermittantur. Mirum profecto videtur majores nostros tanta obstinatione tam perniciosis (quod et iis ipsis videbatur) ¹⁾ institutis inhaesisse; cujus rei origo quaerenda est in metu duplici, cum ne Gubernatoris auctoritas nimia fieret, tum ne communi utilitati privata, i. e. singularum urbium commoda cederent; nec prorsus errare mihi videor contendens hic aliquid etiam invidiae esse tribuendum, quod et Celeb. Brougham statuit dicens ²⁾: « this (the liberum veto) was intro-

1) Cf. Resol. Holl. 18 Febr. 1588.

2) *Political Philosophy*, t. III. p. 21.

duced by the jealousy common to all democracies." Quam inconsideratus, immo ineptus fuerit ille metus exposuit Slingelandius 1).

Sed praeter illud vitium et alius erat defectus in regiminis constitutione, isque gravissimus.

Nempe, quum hucusque Ordinum collegium ipsum, quoties res ipsi majoris momenti apparet, statuisset sententiam committentium esse quaerendam, scito d. 19 Febr. anni 1585 constitutum est, ut de omnibus negotiis, ob quae collegium convocaretur (*zaken van beschryving*), a mandatis recedere non liceret 2), dum cetera i. e. stante conventu occurrentia sive repentina (*de voorvallende zaken*) libero eorum suffragio relinquerentur 3).

Ita, ut animadvertit Slingelandius, ansa data est aeternis inutilibusque deliberationibus, — sed praecipue ad privata universae civitatis commodis anteferenda 4).

1) I. I. I. p. 161.

2) » *Zulks zyluiden by heure Principalen zullen zyn gelast, — ten ware dat eenige Gedeputeerden waren verbonden, tot consent van hunne Principalen?*

3) Vid. verba Jurisjurandi ap. Slingelandium, I. I. I. p. 114, et Metelerkamp, I. I. p. 251. Cf. et Grotius, *Annal.* lib. V. p. 152, » mole negotiorum et periculo cunctationis repertum est, legatos mittere cum liberis mandatis."

4) Cf. Kluit, I. I. II. 41.

Scitum illud adhuc valebat tempore Slingelandii ¹⁾.

Hic disquisitioni historicae de Ordinibus Hollandiae, quae praeter modum crevisse non falso iudicetur, finem impono; restat ut quaedam de Ordinibus Generalibus Belgii Foederati in medium proferam. Originem Ordinum Gen. juste in indicare difficile est, falsam autem eorum opinionem dicere non dubitamus, statuentium tempore Caroli V. id Collegium ortum esse, si quidem authenticis documentis constat jam medio saeculo XV. conventus Ordinum Generalium habitos esse ²⁾.

Sed quidquid est, scimus Ordinum potentiam vagam et exignam per totum Saeculum XV. et magnam partem XVIⁱ mansisse, ita ut principis voluntati cedere fere semper cogentur.

Quod etiam ex variis efficere licet argumentis, exinde nempe: quod nullum proprie constituerent corpus in civitate; quod non iis liceret convenire, nec tempore definito nec quando velent, verum solummodo *ex potestate absoluta Imperatoris* (ut agebat Gubernatrix Maria Hungariae) convocarentur ³⁾; tum praecipue, ex iis

¹⁾ Cf. Sling., l. l. I. 106.

²⁾ Cf. Gachard, *Lettre à Mess. les Questeurs de la Chambre des Représentants*, Brux. 1841, qui primum conventum anni 1465 memorat.

³⁾ Cf. Dedel, l. l. p. 50.

quae locum habuerunt in conventu 27 Martii 1537, ubi regina Gubernatrix, quum videret Ordines cunctari et nihil concludere ¹⁾, ipsa, propter instans periculum, modum subsidia obtinendi proposuit, atque rem diremit.

Auctoritas Ordinum Gen. initio saltem eadem fuit atque Ordinum unius provinciae, nec aliud quid facere poterant, quam concedere vel recusare subsidia et precarias.

Anno 1555 mutatio haecce in conventu Ordinum accedit, ut, quum hucusque gregatim convenissent in certum locum diversarum provinciarum Ordines, eo anno Hollandia, Zelandia, aliae delegatos auctoritate praeditos (*Gedeputeerden van de Staten*) ad conventum Generalem mitterent, qui secundum Cons. Dedel ²⁾, auditis propositis, extemplo consentire possent ³⁾.

Hollandia autem et Zelandia tum maxime quum de utriusque civitatis commodis agendum esset, delegatos ad illos conventus misisse videntur ⁴⁾.

¹⁾ Cf. van der Goes, *Regist.* I. p. 276.

²⁾ Cf. Dedel, l. l. p. 61.

³⁾ Peculiari tamen mandato opus fuit Ordinum deputatis, occasione delati, a Carolo V. imperii 13 Oct. 1555. »Is by de voorzegde Gedeputeerden gepasseert de voorschrevene Procuratie, omme by deselve den Koningh van Engelandt te mogen ontfangen ende Eedt doen.» cet. Cf. van der Goes.

⁴⁾ Cf. Dedel, l. l. p. 84.

Parva illa Ordinum auctoritas, exorto bello civili, tam celeriter crevit, ut, mortuo Requesenio, a. 1576, primae Reip. administrandae partes penes illos fuerint, et anno sequenti summam rerum nomine regis exercuerint ¹⁾).

Ab anno 1576 usque ad 1585, foedus Gandavense fuit basis deliberationum Ordinum Gen., ab eo inde anno, reconciliatis cum rege Belgis meridionalibus, foedus Ultrajectinum.

Quoniam vero non facile, nisi de rebus gravissimis agi deberet, totum collegium conveniebat, institutum est ut nonnulla membra committerentur ad quotidiana et subita peragenda, et ad collegium convocandum quoties necesse videretur.

Ab anno autem 1593 conventus collegii Ordinum Generalium perpetuus factus est, cum propter molem negotiorum, tum studio peregrinos a rerum administratione quantum fieri posset arcendi, nam hoc modo multa ab Ordinibus constitui poterant, quae alioquin concilio status deferre oportuisset, in quo inde ab anno 1585 Angli sedem habebant ³⁾).

Quod ad auctoritatem Ord. Gen., inita unione Trajectina, attinet, non negandum eam pro

1) Bor, l. XII. fol. 8. Dedel, l. l. p. 71 et 88.

2) Cf. Resol. 9 Jan. 1580. Slingel., l. l. II. 156—160.

3) Cf. Slingel., l. l. p. 199.

parte tantum in eorum conventu resedissee, siquidem legati mandatarii erant, quibus mandati fines transgredi non licebat.

Clare hoc enuntiatur in responso Ordinum archiduci Matthiae dato, quum iis proponeret leges ferendas de religione, *hebben verklaert dat sy hen niet en vonden geauthoriseert om daerop resolutie te neemen, ende dat zy van advise waren, dat ten dien fine de voorschreven poincten souden worden gesonden aan hare Meesters, in elcke provincie, om daarop te resolveeren*¹⁾.

Ita etiam legimus in Decretis Hollandiae, delegatis ad Ordines Generales mandatum esse: — «*op de punten van het laatste Reces, mitsgaders op de voorvallende saaken te besoeigneeren, adviseeren, en helpen resolveeren* (N. B.) *volgende de Resolutien,*” by de Staten «*daarop genoomen, en nog te neemen, en voorts gelyk zy luiden ten meesten dienste van den Lande, en vordering van de gemeene saake, sullen bevinden te behooren*”²⁾.

Illa mandata, quae tunc temporis adhuc satis lata erant, labente aetate angustiora facta sunt, ita ut tandem de nulla fere re cum in pace tum

1) Cf. Bor., I. XII, fol. 40.

2) Cf. Resol. v. Holl., 29 Apr. 1581, 9 Febr. 1583, 6 Mey 1593.

in bello decisio sumi posset, nisi legati de ea ad committentes retulissent.

Saepius ut huic pernicioso instituto medela afferretur conatus facti sunt, sed Ordinibus provinciarum non persuaderi potuit, ut mandata delegatis latiora darent ¹⁾.

Auctore Slingelandio, concilium status a. 1716 omnino necessarium censebat Reipubl. saluti, ut legati plena decernendi potestate muniti ad conventum Ordinum mitterentur ²⁾.

Exhibet Slingelandius Catalogum negotiorum, de quibus Ordines sine mandato statuere poterant.

Primum in censum veniunt literae patentes (*Patenten*), quibus Ordines, nisi quando gubernator Reipublicae praeerat, milites ab uno loco in alium mittebant iisque ad tales expeditiones utebantur, quales praesenti rerum statui opportunas censebant.

Magna autem prudentis illius instituti efficacia amittebatur abusu quodam notabili, nempe nunquam tale Ord. Gen. decretum valuisse, nisi ratum esset habitum ab Ordinibus Provinciarum,

---

¹⁾ Cf. Resol. O. Gen. 23 Sept., 7 Oct., 13, 15, 16 et 19 Dec. 1580, et Resol. Holl. d. 14 et 17 Dec. 1580, 22 Maji et 25 Nov. 1581. — Nota parum fructuosa magni concilii a. 1651 tentamina.

²⁾ Cf. Slingel. I. I. I. p. 179 seq.

quarum milites spectaret ¹⁾. Ea ratihabitio instrumento quodam (*attache*) significari solebat. Illa auctoritas singularum civitatum in rei militaris administratione praecipue tribuenda videtur vitiosae rationi tributorum solvendorum ²⁾.

Secundo loco memoranda cura belli et militiae (dispositie in saaken en over het volk van oorlog), qua in re nullo scito (*instructie*) Ordinum potestatem esse temperatam, magnum erat malum.

Tertio, cura ut foedera et pacta observarentur. Ipsae vero de ineundis foederibus deliberationes, ab unanimo Provinciarum consensu pendentes ³⁾, quot ac quantis difficultatibus ansam dederint, testis est omnis fere Reipublicae Foederatae historia. Memorasse sufficiat inducias duodecennales, quibus diu obstitit Zelandia; inducias vicennales a. 1684 et controversias cum urbe Amstelodamo, quarum pleni sunt commentarii comitis

---

¹⁾ Cf. *Nederlands Staatsgebreken en derzelver Geneesmiddelen*, 1797. p. 33.

²⁾ Cf. *Nederl. S. G.* p. 34.

³⁾ Cf. Art. IX Unionis Trajectinae. Cf. *Rendorp, Memorien*, II. p. 305. »Holland, Zeeland en Utrecht stemden er in toe den 10 Junij, Friesland den 14, Overijssel en Stad en Lande den 15 daaraanvolgende, en 't besluit werd ook op dezen dag genomen, alhoewel Gelderland verzocht als nog ongelast, dat het mogt worden uitgesteld.» Cf. p. 273, 292, 293 seq.

d'Avaux; accessionem ad Foedus armatae neutralitatis a. 1781; pacem Parisinam a. 1784; tandem post longas molestasque ambages conclusam. cet. 1).

Denique res judiciales, quantum attinet regiones bello adquisitas (*Generaliteits landen*).

Missa autem illa historica disquisitione, nunc jam ipsam quaestionem mandati aggrediamur, et videamus, quaenam Sententiae virorum, cum politicorum tum doctorum, in patria nostra hac de re fuerint.

Belgio nostro illud institutum mandata legatis dandi magnum attulisse detrimentum, nemo negabit, qui cogitaverit iis magnam partem esse tribuendas aeternas illas inutilesque deliberationes, quae imperium enervabant. — « Want soo lang als alle de Leeden » (sunt verba Slingelandii) 2) « van eene Vergadering, waarin geen overstemming plaats heeft, het zij in het geheel, of omtrent de voornaame punten van deliberatie, verplicht zijn bij eede om in haar advisen niets anders voor oogen te hebben als het gemeene beste, met uitsluiting van alle andere insigten, kunnen deselve gemeenlijk door wisseling van redenen en door onderlinge persuasie gebragt

1) Cf. Kluit, *Iets over den laatsten Engelschen Oorlog*, p. 132, 135, 192, 195.

2) l. l. I. 114.

worden tot eenparige besluiten. Maar wanneer de Leeden van een sodanige Vergadering ontslaagen worden van de verpligting tot het be-doelen van een en hetzelfde oogmerk in alle haar advisen, en in tegendeel, geautoriseert worden, om te volgen de last van haare respective principaalen, welke principaalen niet alleen ieder in den haare afsonderlijk delibereeren, sonder ooit saamen te koomen als door Gedeputeerden met een bepaalde last, maar meenigmaal strijdende insigten hebben, is het ten uiterste diffieciel, te koomen tot eenparige besluiten, en veel nodiger als anders, aan de submitisie der verschillen plaats te geeven.”

*Praeterea his ipsis mandatis secundum Kluitium*¹⁾ effectum est, ut collegiorum municipalium, quorum potestas iam non exigua erat, auctoritas magis etiam cresceret, quo simul et eorum arrogancia summum culmen attingit, atque aequitas, nec minus prudentiae civilis praecepta non raro neglecta sunt.

Exemplo illius superbiae ac fastus sit eloquium Ordinum Zelandiae, quorum plerique erant magistratus municipales, anni 1733, «dat aan het recht van de opperste macht of het zoogenaamd Dominium eminens, niet alleen de personen maar ook de goederen aller onderdanen onderworpen

---

¹⁾ I. I. II. p. 42.

waren, en generalijk zonder eenige uitzondering, alle het gunt in het ligchaam van den Staat gevonden wordt" 1).

Ita et jure carpit Idsinga magistratus urbanos: «welke zich souverainen verbeelden te zijn" 2).

Idem ab E. Luzac confirmatur his verbis: «dat zij zich van magistraten tot souvereintjes opwerpen; dat zij van de steden onafhankelijke Republickjes willen maken." Idem asserit secundum nonnullorum sententiam, Ordines sive congregatos sive non, omnia jubere posse, quae vellent, atque cives obedientiam passivam illis debere, — immo Ordinibus licere, quum id necessarium ducerent, huic vel illi jura et privilegia adimere 3).

Sane mandata illa non unica causa istius lubidinis et arrogantiae fuerunt, verum enimvero

1) Cf. Idsinga, *Het Staatsrecht der vereenigde Nederlanden*, II. p. 172. (1765). — Aliud exemplum e medio Saeculo XVII, exhibet de Brune, *De grondsteenen van een vaste Regeeringe*, cet. — »ten komt den volcke niet toe, in deze heymenisse van staet haar sinnen in te dringen." — »De Overheidt is niet comptabel aan de Gemeynthe. Godt de Heere moet de reeckeninge opneemen." cet. Cf. Cous. van der Linden, *Themis* 1845, p. 317.

2) l. l. II. p. 159, 177.

3) Cf. Vryaarts, *Brieven*, 7^e St. p. 84, 9^e St. p. 20, 21, 26 seq. Vir. Cl. Vreede, *De Regeering en de Natie sedert 1672—1795*, p. 87, 88.

ea multum attulisse ad augendam dominationem urbanam, non immerito affirmare mihi videor.

Vidimus regiminis Aristocratici abusum; at mandati theoria argumentis regimis Democratici non destituitur; sic mira est convenientia illius instituti cum doctrina Thomae Paynii ¹⁾ scribentis:

«Summum imperium (*souvereiniteit*) in gremio populi residere, hunc autem voluntatum discrepantia impetuumque violentia non aptum esse, qui suis commodis ipse prospiciat, quam ob causam quibusdam ab illo ad tempus definitum electis viris supremæ potestatis exercitium tradi debet, qui omnia, quæ civitati utilia judicent, proprio Marte statuere possint.»

Quodsi teneamus, libera Republica, unamquamque urbem proprium collegium municipale habuisse, in quod summi imperii exercitium translatum fuisse censebatur ²⁾, singulasque quasi sui

¹⁾ Discrimen theoriæ Th. Paynii, Rossavii et Vatellii, indicat Kluitius, l. I. IV. 21 sq.

²⁾ Quamvis, post dicta superfluum videri possit plura de illa translatione dicere, tamen non facere possum quin verba historici nostri Wagenaar hic apponam, »De Staten der Gewesten bestaan niet in de Gemachtigden ter Staats-Vergadering, maar in het gansche ligchaam der Edelen en Steden; — de Edelen worden vertoond en *vervangen* door den beschreven Adel, en de Steden door de raden of Vroedschappen, — uit welken een of meer Gemachtigden ter dagvaart gezonden worden. En dese Edelen en Ge-

Juris effecisse civitates, patefiet, quare legati, et ad Ordines provinciales et ad generales, mandata acceperint, a quibus recedere iis non licebat. Hi enim legati mittebantur, quia molestum, quin absurdum fuisset, universa collegia toties congregari. Accedit, quod collegiorum illorum institutioni frequentes illi conventus repugnassent, quippe quae, et interna et externa urbis commoda, una cum totius Reipublicae utilitatibus curanda haberent, quod ob continuam fere absentiam facere non potuissent. Collegia igitur domi deliberabant, atque sententiam cum Ordinibus per delegatos communicabant. Hoc modo summae potestatis exercitium revera in quoque collegio manebat, quod amisisset, si legatis plena libertas deliberandi concessa fuisset.

Verum praeterquam quod mandata tam restricta perniciosos, quos vidimus, facile habeant effectus, minime illa cum regiminis forma repraesentativa

---

machtigden der Steden *vertoonen*, vergaderd zijnde, de Staten." Vaderl. Hist. VIII. p. 337.

1) Cf. Brougham, *Political Philosophy*, III. p. 33. » The essence of Representation, then, is that the power of the people should be parted with, and given over, for a limited period, to the deputy chosen by the people, and that he should perform that part in the government which, but for this transfer, would have been performed by the people themselves.»

congruere, nunc ostendere conabor. Quae est enim necessitudo committentes inter et legatos? Quid populi repraesentatio? Delata populi potestas in legatos, quos ipse ad tempus elegerit, quique ejus imaginem referant, ejus personam sustineant. Si nunc legato detur mandatum, a quo ei ne latum unguem deflectere liceat, talis potestatis delatio proprie non obtinet, caret mandataris necessaria dicendi et agendi libertate, fit instrumentum, quo utuntur committentes. Externa quidem forma regiminis repraesentativi servatur, natura deest. Nec quidquam refert, utrum electiones directae sint an indirectae, utrum regimen sit aristocraticum an aristo-democraticum.

Secundo loco, proposito quo talis legatorum coetus constituitur, mandata restricta repugnare videntur. Is enim, ni fallor, talis institutionis est finis, ut omnia tam privata quam communia commoda sincero animo aperiantur; diversae sententiae enuntientur, atque disceptationibus et deliberationibus habitis pateat, quantum quemque sententiam mutare vel temperare oporteat, ut totius civitatis saluti optime consulatur. Quidnam vero utilitatis exinde nasci potest, si legato non liceat, in alterius sententiam pedibus ire, vel saltem a sua aliquantum deflectere? — Nihil tum aliud legato faciendum relinquitur, quam mandatum cum conventu communicare,

ea quae praeleguntur adnotare atque audita ad committentes referre. Et quid sibi vellet, ad istud opus, quod ne minimam quidem peritiam, nec doctrinam exigit viros eligi, honestate, ingenio et consummata experientia conspicuos?

Non a re duco, ad meam sententiam firmandam nonnullorum politicorum recentiorum acutissimorum verba referre.

Sic v. c. illustris magnaëque sagacitatis femina, de Staël Holstein¹⁾, loquens de Ordinibus Galliae a. 1789 congregatis: «Vouloir contraindre de nos jours les députés,” inquit, «à ne s’écarter en rien des cahiers rédigés dans leurs baillia-ges, c’était faire des états-généraux, une réunion d’hommes, qui auraient eu seulement le droit de déposer des pétitions sur la table. En vain la discussion les eut-elle éclairés, puisqu’il ne leur était permis de rien changer, aux injonctions qu’ils avaient reçues d’avance.”

In conventu delegatorum (*Assemblée Nationale*), d. 7. Julii a. 1789, oratio habita est de argumento nostro a viro celeberrimo Talleyrand Périgord, qui mandata restricta impugnavit et inter alia haec dixit²⁾: «Ces mandats impératifs n’ont pas pu, suivant les vrais principes, être

1) *Considérations sur les principaux évènements de la Révolution Française, Liège 1818. I. p. 174 seq.*

2) Cf. *Réimpression du Moniteur a. 1789, t. I. p. 131.*

donnés par les bailliages ; un bailliage n'a pas pu dire à son député : « Je vous ordonne de manifester telle opinion , lorsque telle question sera agitée. » Car pourquoi envoie-t-il un député ? C'est certainement pour délibérer pour concourir ; or, il est impossible de délibérer lorsqu'on a une opinion forcée. De plus le bailliage ne peut savoir avec certitude lui-même, qu'elle serait son opinion après que la question aurait été librement discutée par tous les autres bailliages ; il ne peut donc l'arrêter d'avance ; enfin , et c'est ce qui constitue les députés véritablement représentants , c'est aux bailliages à leur marquer le but , à leur déterminer la fin ; c'est à eux à choisir la route à combiner librement les moyens ¹⁾ . »

Eandem opinionem , juris publici Anglorum principiis consentaneam , defendit Custance ²⁾ :

« Une fois élu , le député est chargé des

---

1) *Alias mandati difficultates recenset Mounier, apud La Fayette : — « Les cahiers nobles voulaient qu'on délibérât par ordre les cahiers des communes par tête. » De quibus difficultatibus tollendis haec addit La Fayette : « Il paraît que Mounier aurait désiré que le roi tranchât la question , malgré le respect pour les cahiers. » Cf. Mémoires du Général La Fayette , publiés par sa famille , II. p. 30.*

2) *Tableau de la Constitution du royaume d'Angleterre , traduit de l'Anglais. Paris 1817, p. 60.*

intérêts de tout le royaume, et il ne doit pas renfermer sa conduite parlementaire dans le cercle des vues et avantages du comté, de la ville ou de l'université qui l'a choisi: il n'y a point de maxime plus contraire à la constitution, que celle en vertu de laquelle un membre serait obligé de voter dans toutes les questions, conformément aux instructions de ses commettans¹); car, pour ne rien dire des délais qu'entraînerait souvent la nécessité de les consulter, il est manifeste qu'en l'élisant, ils lui ont transmis tout ce qu'ils avoient de sagesse et de puissance législative, pour en user dans les différentes occasions, suivant qu'il le jugera convenable. — Ceci paraît évident par les termes mêmes du writ de convocation, lesquels portent que le représentant, doit aider le roi de ses conseils dans l'assemblée générale de la nation, *touchant certaines affaires difficiles et urgentes, concernant le roi et la défense du royaume et de l'Eglise d'Angleterre*²).

¹) Non quidem tenetur delegatus committentes consulere, nec tamen facultate consulendi caret, censente J. C. Blackstone. » And therefore he is not bound, — to consult with, or take the advice of his constituents, upon any particular point, unless he himself thinks it proper or prudent so to do." Cf. *Commentaries on the Laws of England*. I. (1813) p. 172.

²) *De communi consilio super negotiis quibusdam ar-*

Cette formule montre incontestablement, que les committans ne doivent pas envoyer leurs députés, seulement pour leurs propres intérêts, mais aussi pour l'utilité publique. Supposons donc qu'une *de ces affaires urgentes et difficiles*, soit en discussion dans la chambre des communes, et que vers la fin des débats, un membre vienne à se lever et à prendre la parole pour dire: « Monsieur l'Orateur ¹⁾, j'approuve beaucoup la mesure actuellement en délibération, convaincu par les sages raisons que je viens d'entendre, qu'elle ne peut être qu'extrêmement salutaire à tout le royaume en général, et à mes committans en particulier; je regrette donc de me voir forcé par leurs instructions positives ²⁾,

---

duis et urgentibus, Regem, statum et defensionem Regni Angliae et Ecclesiae Anglicanae concernentibus. Blackstone, l. l. p. 177.

1) In Anglia praeses parlamenti vocatur *speaker*.

2) Talis constitutionis, de qua loquitur Custance, incommoda perspicuus, Ludovicus XVI. in specimine conciliationis, quam tentabat, d. 23 m. Junii a. 1789 sequentia edicebat Art. III: »Le roi casse et annule, — les restrictions de pouvoir, qui en gênant la liberté des députés — les empêcheraient d'adopter les formes de délibération». cet. Art. VI. Dans les tenues suivantes sa majesté, ne souffrira pas que les cahiers ou les mandats puissent jamais être considérés comme impératifs; ils ne doivent être que de simples instructions confiées à la

de voter contre, et je le regrette d'autant plus, que je ne doute point que s'ils avaient été ici pour entendre la discussion, ils ne m'eussent chargé d'appuyer la motion." — *O rem ridiculam, Cato, et jocosam!* Dans le vrai, conçoit on rien de plus ridicule ou de plus absurde?"

Ita quoque Vir praeclarus Guizot, anno praecedenti, mandata regiminis formae repraesentativae contraria esse affirmavit, his verbis¹⁾: «Si le député arrive à la chambre avec les mains liées, avec l'obligation de voter de telle ou telle façon dans tel ou tel cas déterminé, alors à quoi sert la discussion? à quoi sert la lumière qui doit toujours jaillir du débat, du choc des opinions et des principes? Le député n'a plus qu'à fermer les yeux et les oreilles; et le gouvernement parlementaire, c'est à dire le gouvernement par la parole, par la controverse, par la persuasion n'est plus qu'un mot vide de sens²⁾».

Tandem videamus quid de quaestione nostra, Auctor Adnotationis ad Leg. Imp. judicet:

---

conscience et à la libre opinion des députés." cet. (Déclaration du Roi concernant la présente tenue des états Généraux).

1) Vid. *Journal des Débats*, 1 Sept. 1846.

2) Cf. etiam *Geschiedk. Overzigt v. het Ned. Verkiez.-Stelsel*, (Utrecht 1840) p. 28 seq.

«Een lastbrief kan aan den afgevaardigde ter algemeene vertegenwoordiging, niet worden gegeven, zonder dat het provinciaal of plaatselijk kiescollegie, over de algemeene landszaken raadpleegt, en besluit. Doet het dit, dan gaat het zijn wezen, de eigenaardige grenzen zijner bevoegdheid, te buiten. Wat blijft er voor de algemeene vertegenwoordiging overig? Hare taak wordt buiten haar verrigt¹⁾).

Supra locuti sumus de ratione mittendi legatos ad comitia, quae fere usque ad exitum saeculi XVIII in patria nostra viguit; pauca nunc animadvertere liceat, de iis quae hac in re mutata sunt, et inde ab illo tempore invaluerunt. In Ordinum Gen. Reip. Batavae scito d. 21 Jan. 1796 cui titulus: *Reglement volgens hetwelk eene algemeene Nationale Vergadering door het volk van Nederland zal worden bij een geroepen en werkzaam zijn*, art. 76, non modo necessitas mandati limitati non agnoscebatur, verum etiam legati totum populum repraesentare, neque ab una provincia mitti, intelligebantur²⁾.

Sic etiam art. 31. Legis Imperii anni 1798 statuebat: *Geen lid van dit* (het vertegenwoor-

---

1) Cf. Cl. Thorbecke, *Aant. op de G. W.* art. 85.

2) Quod ad Hollandiam hoc jam anno 1795 m. Martio constitutum erat. Cf. Rogge, *Tafereel van de geschiedenis der jongste Omwenteling*, cet. (1796) p. 348 seq.

digend) *ligchaam*, *vertegenwoordigt immer eenig afzonderlijk gedeelte des volks, noch ontvangt eenen bijzonderen lastbrief.*

Idem placitum in Const. anni 1805 art. 24 ita exprimebatur: *De leden der Vergadering van H. H. M. brengen hoofdelijk hunne stem uit, zonder eenigen last te ontvangen van, of ruggespraak te houden met, hun Departement.*

Constitutione a. 1806 art. 56. Legibus Imp. a. 1814 art. 62 et a. 1815 art. 85 idem fere praecipitur.

His igitur cautionibus satisfactum est votis ac monitis prudentissimorum in Republ. virorum cum apud nos, tum apud exteros. Verum, quum vis atque efficacia conventus Ordinum restitutae sint, ab altera parte necessarium judicatum est, libertatem istam legatis concessam quodammodo definire.

Hanc ob causam constitutum, nullas mutationes in Lege Imp. fieri posse, nisi duplex numerus delegatorum adsit, qui ad hoc ab Ordinibus Provinciarum acceperint mandatum ¹⁾.

---

1) Cf. Art. 227. Grondwet v. 1815. »In geval in het vervolg eenige verandering of bijvoeging in de Grondwet noodig mogte zijn, moet deze noodzakelijkheid bij eene wet verklaard, en de verandering of bijvoeging zelve, duidelijk aangewezen en uitgedrukt worden.»

Art. 228. »Deze wet wordt aan de Staten der pro-

Mirum videtur hoc principium, in art. 57 Leg. Imp. non observatum esse 1).

Jam Metelerkampius censebat 2): « dat indien uit hoofde van eenen ongelukkigen en rampspoedigen oorlog de Staat tot dat uiterste geraakte, dat zij genoodzaakt wierd tot het aangaan van alliantien, of het sluiten van eenen vrede, waarbij men genoodzaakt wierd tot het afstaan van aanmerkelijke en essentiële territoriale bezittingen, of grensvestingen van den lande, ten koste van het goed en bloed der ingezetenen verkregen, en dus met recht hun eigendom, dat als dan de geheele natie in wier boezem, om met Burlamaqui te spreken, la semence de la souverainité, of het zaad en grondbeginsel der souverainiteit virtualiter berust, alvorens daarover zoude behoren te worden geraadpleegd.”

Quae viri Grav. verba, tristi historiae patriae

---

vincien gezonden, welke — aan de gewone leden der Tweede Kamer van de Staten Gen. een gelijk getal buitengewone toevoegen, die op dezelfde wijze als de gewone benoemd worden.”

Eadem duplicatio numeri delegatorum praescribitur quando de successione Regis, item quando de interregno (*Regentschap*) agendum est. Cf. art. 23, 24, 26, art. 43, 45.

1) Cf. Thorbecke, ad h. art.

2) l. l. p. 346.

exemplo a. 1807 et a. 1810, non parum momenti acceperunt. Etenim Lex Imperii anni 1806 nil de cessione partis territorii statuebat, quo factum ut, sine ulla ordinaria vel extraordinaria convocazione delegatorum, a rege Ludovico, cum fratre Napoleonte pacto inito, primum Flisinga, deinde Zelandia, Brabantia et pars Gelliae, Galliae concessa sint ¹⁾).

Memoria divulsarum a regno nostro regionum Belgicarum, a. 1839 vi foederis, secundum Legem Imp., sine ullo extraordinario Ordinum coetu rati habiti, nimis recens est, ut inutile vel praeposterum a quoquam iudicetur statuere, talem casum submittendum esse deliberationibus comitorum extra ordinem constitutorum. Tales generales populi consultationes habitae sunt a. 1795, tum aliis locis, tum praecipue de foedere cum Republica Gallica icto, in urbe Zierizza; annis vero 1797, 1798, 1801, 1805, per totam Reipublicam quum populi suffragium de nova regiminis forma rogatum est ²⁾).

---

¹⁾ Cf. Roëll, *Verslag van hetgeen ter gelegenheid van het verblijf des Konings van Holland te Parijs — is voorgevallen*. Bosscha, *Gesch. der Staatsomwent. in Nederl.* I. Aant. en Bijl. p. 36.

²⁾ Vid. *Volledige Verzameling der Publicatiën etc.* v. 22 Aug. 1801—15 Junij 1802, Tom. IX, No. 269. Van de Poll, *Verzameling van Vaderlandsche Wetten*

Qua propter non immerito videtur reprehendi posse, quod a. 1806 extraordinarius coetus, dictus *Groot Besogne*, suo Marte de quaestione mutandae regiminis formae decisionem ceperit, atque id ne unanimo quidem suffragio, sed tribus collegii membris, in quibus erat Magnus Consiliarius Schimmelpenninck, populum consuli oportere censentibus¹⁾.

Talemque arbitrariam decisionem minime cum ipsius collegii mente congruisse, percipitur ex mandato, quod, legatis hanc ob rem Lutetiam missis, dedit, in quo haec verba legimus: «Dat de Commissie aan het Fransche Gouvernement bij de Conferentiën deswegens te houden

---

en besluiten etc. p. 93 (1798) pag. 205 (1801) pag. 280 (1805). Vid. Rogge, *Gesch. d. Omw.* p. 267, 283, 544. Groen van Prinsterer, *Handboek der Geschied. van het Vaderland*, p. 1129.

¹⁾ Idem agnoverat Concilium Legislatorium (*het Wetgevend Ligchaam*) d. 5 Apr. 1806: »De leden der Vergadering van H. H. M. volkomen gevoelende, dat noch de Raad-pensionaris, noch zij in hunne qualiteit bevoegd waren, om eenige verandering in de Staatsregeling te maken.» Deinde ipse coetus extraordinarius (*Groot Besogne*) censuerat, de specimine Legis Imperii populi sententiam esse rogandam: »om aan het Groot-Besogne te worden medegedeeld, en vervolgens — aan de Sanctie der Natie onderworpen.» Vid. J. R. Schimmelpenninck *en eenige gebeurtenissen van zijnen tijd*, p. 173, 181.

behoort te doen gevoelen, dat de finale beslissing op het developpement der denkbeelden van Zijne Keizerlijke Koninglijke Majesteit, waarnaar zij gelast is te vernemen, steeds blijft een voorwerp van de beslissing van het Bataafsche volk ¹⁾.”

Hacc populi consultatio, hac opportunitate, si unquam, cum sententia Metelerkampii ²⁾ plane convenisset, dicentis summam potestatem in gremio populi residere, qui ea tamen uti non debeat, nisi extrema urgente necessitate.

Loco igitur talis universi populi consultationis, Lege Fund. qua hodie regimur constitutum est, quoties de mutanda ipsa illa lege instituenda sit deliberatio, numerum legatorum Secundae (i. e. illius, quae proprie populum repraesentare dici possit) Camerae duplicatum iri.

---

1) Cf. van Kampen, *Gesch. v. de Fransche Heersch. in Europa*, IV. p. 546. Bosscha, I Aant. en Bijl. p. 23. Schimmelpenninck, I. I. II. 171 seq.

2) I. I. p. 374 §. 156 seq. »Dat de volstreckte onbepaalde en onafhankelijke Souveraine oppermagt werkelijk en onverdeeld berust en huisvest, in den boezem van de vrije stemgerechtigde In- en Welgeborenen van den Lande, welke daarvan geen ander gebruik kunnen en vermogen te maken, dan alleen in de grootste, zwaarwichtigste en buitengewoonste gevallen, waarvan de gansche vernietiging of ondergang van het Gemeenebest afhangt, of waarin de oorspronkelijke staatsgesteldheid gevaar loopt.»

Quibusnam nominibus illud praeceptum cum Juris Publ. principiis congruat, non inquiram, theoretica autem disquisitione seposita, ex eventuum recordatione et praesenti civitatis conditione satis effici potest, huic Legi Fundamentali, quamvis non tanta atque praecedenti saeculo, notabilia tamen inhaerere vitia et defectus.

Sic e. g., quum olim potestas delegatorum nimis limitata esset, hodierna institutio mandato prorsus destituta, alio eoque contrario vitio laborare videtur, nec parvi facienda verba Ampl. Groen van Prinsterer ¹⁾: « de Tweede Kamer staat tot de Natie veel te weinig in wezenlijk en blijvend verband;” et alio loco, de introducta a. 1814 regiminis forma loquens, idem queritur: « Geene ware Volksvertegenwoordiging, die uit de Natie gesproten, in haar geworteld door Kiesregt en lastgeving met haar in onafscheidelijk en duurzaam verband stond” ²⁾. Huic malo subvenire vult auctor, suadens mutandum esse modum, quo delegati eligi solent, eo quidem nomine ut magis populare fiat institutum; porro opinatur, danda esse mandata, quibus delegatorum potestati limites quidam praescribantur.

Cf. *Bijdrage tot herziening der Grondwet*, p. 105.

²⁾ Cf. *Handb.* § 977, vid. etiam *Beginselen van Nederlandsch Staatsbestuur*, p. 64 seq.

Cum hoc conveniunt verba auctoris cuiusdam, qui scribebat initio rerum conversionis, quae a. 1795 in Patria nostra accidit: « dat de vergadering der committenten de magt behoorde, van aan hunne Representanten des goedvindende een last ter hand te stellen, maar die niet strijdig mag wezen tegens eenige vastgestelde Grondwetten van staat, of bevorens geproclameerde wetten. Doch hocdanig de last mogt wezen, nimmer zou dezelve zooverre mogen gaan van de zaak in Deliberatie *over te neemen*; dit was juist het schadelijke hierin van het vorig bestuur, en waarmede men dikwijls de heilzaamste voorstellen wist aan den Spijker der Eeuwigheid te hangen" 1).

Profecto, nullis limitibus definita delegatorum potestas, quam perniciosos aliquoties civitati habuerit effectus, historiam magistram habemus.

Memorable est dictum prudentissimi Burleigh relatum a JCto Blackstone: « that England could never be ruined but by a parliament; » cuius periculi conscii Angli plures adhibuerunt cautiones, constituto duplici censu, cum ratione eligentium delegatos, tum circa eos, qui in co-

---

1) Cf. C. Zillezen, *Wijsgeerig onderzoek wegens Neêrlands opkomst, bloei en welvaart* ect., Amst. 1796, p. 283 seq.

mitiis populum ad tempus repraesentent vel repraesentare prohibeantur 1).

Revera, quamquam justum modum, quo vinculum inter committentes et delegatos arctius adstringatur perpetuoque servetur, definire difficile sit, tamen aliquo praesidio opus esse quis neget?

Minime alienum mihi videtur verba hic referre Raepsaeti 2), viri cuius in condenda lege Fundamentali anni 1815 non exiguae fuerunt partes: — « On a de la peine à ne pas voir un être composé d'éléments contradictoires dans un *représentant non responsable*; et les auteurs de ce système ne sont ils pas en contradiction avec eux-mêmes, lorsqu'à côté de cette maxime, ils placent celle de la *responsabilité des ministres*? La non-responsabilité des représentans est une invention des démagogues; et cependant elle est toute à l'avantage des rois, comme l'expérience le prouve. »

Articulus 84 3) Leg. Fund. non satis efficacem cautionem continere 4), ex eo efficere licet,

1) Cf. *Commentaries on the Laws of England*, p. 182, 183.

2) Cf. *Hist. des Etats Généraux et Provinciaux des Gaules*, Vol. II. *Oeuvres compl.* p. 147.

3) De leden dezer Kamer hebben zitting gedurende drie jaren.

4) De Tweede Kamer is bij de tegenwoordige zamen-

quod saepissime omnem vim suam amittat; imprimis tum, cum sedes in Ordium collegio gradus instar habetur ad majorem obtinendam dignitatem ¹⁾).

Et ubinam est certitudo, legatum toto animo commodis committentium consulturum esse, ubi vel inopia rei familiaris, vel ambitione in munere suo duci se patiatur ²⁾? Quod num recentiori aetate apud nos acciderit, non affirmare aude-rem; num vero locum habere possit, ea de re, spectata humana imbecillitate, vix dubitare licet.

Ne igitur Respublica cedat privatis cupiditatibus, dudum sanxerunt Angli, Franci, alii, delegatos populi, quum consecuti sint munus addito honorario, sedem in comitiis amittere, donec nova electione illam recuperaverint ³⁾.

---

stelling een Regeringskollegie, waarin men gewoonlijk voor het leven zitting neemt, doch waarin men voor den vorm, om de drie jaren wordt ingekozen. *Beginselen v. N. Stbest.*, p. 67.

1) Huius illustre exemplum exhibet comitis Strafford [Thomae Wentworth,] historia, qui, illecebris aulae captus, causam popularem deseruit. Cf. Guizot, *Hist. de la Revol. d'Anglet.*, Vol. I.

2) Cf. ad h. l. Mohl, *Das Staatsrecht d. Königr. Württemberg*, I. 482, 483. Alison, *Hist. of Europe from the commencement of the French Revolution*, I. (chap. III) p. 99—102.

3) Hoc institutum valet in Anglia iude ab a. 1706.

Quid enim? Munus a Principe deferitur delegato, quo sine dubio hic magnopere illi devincitur¹⁾. Nonne igitur fieri possit, ut aliquando grati animi sensus aliquam vim in suffragium emittendum exerceat?

An igitur ratio sic habebitur boni illius publici, quod delegato perpetuo ob oculos versari debet, neglectis privatis utilitatibus? Sed quid longius. Haec attigisse satis habeo; non tamen negligenda videntur, quae exteri hoc ipso tempore ineunt

Cf. Hallam, *Hist. Const. de l'Angleterre*, t. IV. chap. 15, p. 338, t. V. chap. 16, p. 92 seq. in Gallia inde ab a. 1830 d. 12 m. Septembris. Cf. Jollivet, *Examen du système électoral Anglais comparé au syst. élect. Français*, p. 140.

Charta Franc. Art. 69 N°. 3. » La réélection des députés promus à des fonctions publiques salariées.»

Code Electoral. Art. 64. » Il y a incompatibilité entre les fonctions de député, et celles de préfet, sous-préfet, de receveurs-généraux.» cet. Cf. quoque Mohl, l. l. I. p. 487, 493.

Const. Belge. Art. 136. » Le membre de l'une ou de l'autre des deux chambres, nommé par le Gouvernement à une emploi salarié, qu'il accepte, cesse immédiatement de siéger, et ne reprend ses fonctions, qu'en vertu d'une nouvelle élection.»

1) Cf. Schmalz, *Staatsverfassung Grossbritanniens*, Halle 1806, p. 126.

consilia, de augendis praesidiis, quibus libertas suffragiorum servetur 1).

1) Cf. *Journal des Débats*, 8 Avril 1847. La question des incompatibilités a bien des fois déjà, depuis 20 ans environs, occupé les deux chambres et sous des formes diverses. D'abord en 1829 Proposition De Conny; en 1830 De Dollon; en 1831 Blondeau; 1833—1839 Gauquier; 1840 Remilly; 1841 Pagès, Manguin; 1842 Ganeron; 1843 De Sade; 1844, 1845 De Rémusat; 1846 (rejet.) 1847 De Rémusat.

THE
LIFE OF
JAMES
MILNERS

THE
LIFE OF
JAMES
MILNERS

THE
LIFE OF
JAMES
MILNERS

THE
LIFE OF
JAMES
MILNERS

THESES.

I.

Partus abactio Jure Romano non, ipsius partus respectu, crimen capitale habitum esse defendimus.

II.

Pignus apud Romanos non est species juris in re.

III.

Valet testamentum publicum, in quo unus ex legatariis testis adhibitus est.

IV.

Verbum *levensmiddelen*, in Art. 1195 C. C. Belg. N°. 5, late est accipiendum et eodem sensu, ac verbum *subsistances*, in Art. 2101 N°. 5. C. Nap.

V.

Matrimonium perfectum est, quam primum magistratus status civilis id declaraverit, quamvis unus conjugum moriatur antequam instrumentum nuptiale subscripserit.

VI.

Si merces, quae in navigatione perierunt, propter culpam magistri in aliam navem translatae fuerant, damnum ad debitorem nautici foeneris pertinet.

VII.

Verba Art. 321 Cod. Merc. *Deze aansprakelijkheid houdt op door den afstand van het schip*, pertinent ad obligationes, cum ex delicto tum etiam ex contractu.

VIII

Acceptans ad solvendum non tenetur, si trasantis subscriptio est falsa.

IX.

Errant, qui statuunt nullam legis poenalis interpretationem judici relinquendam esse.

X.

Conatum partus abacti ex Cod. Poen. Gallico puniri defendimus.

XI.

Quamquam Ciceroni (pro Cluentio Cap. 46) assentimur «faciendum est ut metus videlicet ad omnes poena ad paucos perveniat,» tamen poenae sive capitalis sive corporalis irrogationem publicam improbamus.

XII.

Appellandi facultas in causis criminalibus concedenda videtur.

XIII.

Cautionis in re Criminali a reo praestandae facultas restituenda videtur. Qua in re facimus cum Viro Grav. de Bosch Kemper, in opusculo suo: *Het Wetboek van Strafvordering aan ervaring en wetenschap getoetst.*

XIV.

In Art. 57 L. Imp. principio, quod in Art. 228 agnoscitur, derogari contendimus.

XV.

Kluitio, statuenti mandata delegatorum restricta, et potentiam collegiorum municipalium auxisse, et praesidia libertatis civilis minuisse, adsentimur.
